

Küresel Göç Dinamiklerinde Paradigmanın Dönüşümü: Göç Yönetiminden Yöneten Göçe

Paradigm Transformation in Global Migration Dynamics: From Migration Management to Managing Migration

Mehmet Değirmenci ^{a*}

^a Dr., Bağımsız Araştırmacı, Ankara/Türkiye, mehmetdegirmenci06@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6949-4155

MAKALE BİLGİSİ

ÖZ

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler

Göç Yönetimi
Yöneten Göç
Toplumsal Dönüşüm
Ekonomik Katkı
Politik Katılım

Geliş Tarihi : 31 Mayıs 2025

Kabul Tarihi: 26 Şubat 2026

Yöneten göç paradigması, göçmenlerin toplumsal dönüşümde pasif öznellikten çıkıp ekonomik, sosyal ve siyasal alanlarda etkin aktörler haline gelmesini ifade eder. Bu çalışma, yöneten göç anlayışının göç politikaları, ekonomik katkılar, siyasal katılım ve toplumsal uyum süreçleri üzerindeki etkilerini incelemektedir. Bulgular, göçmenlerin yalnızca iş gücü piyasasına katılarak ekonomik büyümeye katkı sağlamakta kalmadığını; aynı zamanda girişimcilik, üretim ve dış ticaret faaliyetleri aracılığıyla yerel ekonomileri canlandırdıklarını göstermektedir. Bu ekonomik dinamizm, ev sahibi toplumlarda göçmenlere yönelik algıyı olumlu yönde etkileyerek toplumsal kabul ve entegrasyon sürecini hızlandırmaktadır. Ayrıca göçmenlerin sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimler aracılığıyla artan siyasal katılımı, demokratik temsilin genişlemesine ve toplumsal dayanışmanın güçlenmesine katkı sunmaktadır. Bununla birlikte, toplumsal direnç, siyasal kutuplaşma, dil ve beceri uyumsuzluğu gibi faktörlerin bu süreci sınırlandırdığı görülmüştür. Sonuç olarak çalışma, yöneten göç paradigmasının gelecekteki göç politikalarının şekillenmesinde belirleyici bir rol oynadığını; hak temelli, kapsayıcı ve çok-aktörlü bir yönetim anlayışına geçişin hem ekonomik kalkınmayı hem de toplumsal uyumu güçlendireceğini ortaya koymaktadır.

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Article Type

Research Article

Keywords

Migration Management
Governing Migration
Societal Transformation
Economic Contribution
Political Participation

Received: May, 31, 2025

Accepted: Feb, 26, 2026

The governing migration paradigm conceptualizes migrants as active agents rather than passive subjects, emphasizing their transformative roles in economic, social, and political spheres. This study examines the implications of this paradigm on migration policies, economic contributions, political participation, and social cohesion processes. The findings reveal that migrants not only contribute to economic growth through labor market participation but also revitalize local economies via entrepreneurship, production, and international trade activities. This economic dynamism positively shapes host societies' perceptions of migrants, thereby accelerating social acceptance and integration. Moreover, migrants' increasing engagement in civil society and local governance enhances democratic representation and strengthens social solidarity. Nevertheless, factors such as social resistance, political polarization, and mismatches in language and skills continue to constrain this transformation process. In conclusion, the study demonstrates that the governing migration paradigm plays a decisive role in shaping future migration policies. A shift toward a rights-based, inclusive, and multi-actor governance model where migrants are integrated as decision-making stakeholders has the potential to reinforce both economic development and social cohesion, paving the way for a more equitable and participatory migration management framework.

Extended Abstract

Aim: Today, the acceleration of globalization, the blurring of borders by technological developments and the increase in human mobility have placed the phenomenon of migration at the center of social and political processes. In this context, migration is no longer seen as merely a movement of displacement, but also as a dynamic part of global transformation. Traditional migration management has mostly considered migrants as passive individuals, focusing on issues such as protecting borders, ensuring integration and ensuring security. However, the changes in

* Sorumlu Yazar / Corresponding Author

Atıf/Cite as: Değirmenci, M. (2026). Küresel Göç Dinamiklerinde Paradigmanın Dönüşümü: Göç Yönetiminden Yöneten Göçe. *Uluslararası Ekonomi, İşletme ve Politika Dergisi*, 10(1), 155-178. <https://doi.org/10.29216/ueip.1711005>

Bu makale, [Creative Commons Atıf \(CC BY\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) lisansının hüküm ve koşulları altında dağıtılan açık erişimli bir makaledir. / This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the [Creative Commons Attribution \(CC BY\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) license.

migration dynamics in recent years have revealed that migrants are actors who not only adapt to society but also transform it. This transformation has brought the concept of “managing migration” to the agenda. Managing migration refers to migrants rising to leadership roles in economic, social and political areas, becoming active actors who affect not only the societies they migrate to but also global migration policies. This study aims to analyze the effects of migrants on social and economic processes by examining the phenomenon of managing migration within a theoretical framework. At the same time, it will be opened to discussion how migration policies can evolve into a more inclusive and sustainable structure through this new paradigm.

Methods: This study is based on the qualitative research method. The literature review method was preferred within the scope of document analysis as the data collection tool. Academic studies on the concepts of migration and managing migration in the literature were systematically examined, and theoretical and empirical findings on the roles of migrants in social processes were brought together. In the first stage of the study, the migration management literature was examined and the approach of traditional policies to migrants, national migration strategies and the place of the human rights-based perspective in these strategies were evaluated. In the second stage, the transformation of the migration phenomenon with globalization was discussed together with its reasons and effects. In the third and fourth stages, the concept of managing migration was analyzed in depth, and evaluations were made on current examples of migrants' activities in the economy, politics and social fields.

Findings: The analyses conducted within the scope of the research reveal that immigrants are no longer just passive objects of integration policies, but have become active social subjects. Immigrants do not only adapt; they also play active roles in the transformation of the societies they reside in with their entrepreneurial identities in labor markets, civil society activities, cultural contributions and political participation. Entrepreneurial activities in particular are one of the main areas where immigrants contribute to the economic structure. Immigrant entrepreneurs create employment and provide economic vitality. At the same time, diasporas both add cultural richness to the countries they reside in and establish transnational relations and create interaction networks at the global level. In the political sphere, the representation of individuals with immigrant origins in local governments and national parliaments is increasing. This situation ensures the diversification of democratic processes and contributes to the formation of a more inclusive and multicultural political structure. At the social level, immigrants stand out as individuals who can raise their voices against social injustices and take the lead in civil society organizations. This shows that migrants are not only individuals subject to governance, but also actors who participate in governance and give direction.

Conclusion: This study has revealed the social and political actors of migrants through the concept of governance migration. The findings show that migrants are not only adaptable, but also active individuals who guide the transformation of the societies they live in. This situation necessitates the re-evaluation of migration policies and their structuring with a more inclusive, participatory and multi-level approach. The spread of the phenomenon of governance migration necessitates the transformation of social adaptation policies from a unilateral integration model to a structure that prioritizes mutual interaction and equal participation. However, there are also some difficulties encountered in this transition. Factors such as racism, discrimination, legal obstacles and institutional exclusion make it difficult for migrants to achieve leadership roles. Therefore, the success of this process depends on the implementation of policies that recognize the potential of migrants, provide them with structural support and strengthen participatory mechanisms. As a result, the governance migration paradigm offers an important opportunity in terms of global migration management; shows that immigrants can be individuals who not only are directed but also govern. In this context, policies to be developed at both national and transnational levels that

recognize immigrants as active citizens in all areas of social life will form the basis of a sustainable and peaceful social structure.

1. Giriş

Küreselleşmenin hız kazandığı, teknolojinin sınırları ortadan kaldırdığı ve insan hareketliliğinin daha önce görülmemiş bir yoğunluğa ulaştığı günümüzde, göç olgusu toplumsal, ekonomik ve politik süreçlerin merkezinde yer almaktadır. Geleneksel göç yönetimi anlayışı, göçmenleri çoğunlukla pasif bireyler olarak değerlendirmiş; sınırların korunması, entegrasyon süreçlerinin düzenlenmesi ve toplumsal uyumun sağlanması gibi konulara odaklanmıştır. Ancak küresel göç dinamiklerinde yaşanan köklü dönüşümlerle birlikte göçmenlerin toplumlar üzerindeki etkisi yalnızca uyum sağlamakla sınırlı kalmamış, aksine göçmenler toplumsal dönüşümde aktif birer aktör haline gelmiştir. Bu bağlamda literatürde “*governing migration*” (göçün yönetimi) kavramı üzerinden tartışılan ve Türkçede “*yöneten göç*” olarak kavramsallaştırılabilecek yeni bir yaklaşım ortaya çıkmıştır (Kaya, 2021).

Yöneten göç, göçmenlerin ekonomik, sosyal ve siyasal alanlarda liderlik pozisyonlarına yükselerek yalnızca göç alan toplumlarda değil, aynı zamanda küresel göç dinamiklerinin şekillenmesinde de etkili hale gelmelerini ifade etmektedir (Şahin, 2020). Bu yaklaşım, göçmenlerin yalnızca “*entegrasyona tabi bireyler*” değil, toplumsal yapıları ve yönetim süreçlerini dönüştürebilen özne aktörler olduğunu vurgulamaktadır. Göçmenlerin girişimcilik faaliyetleri, ekonomik üretkenlikleri ve kültürel katılımları hem yerel hem küresel ölçekte sosyal yapının yeniden şekillenmesine katkı sunmaktadır. Ayrıca göçmen kökenli liderlerin siyasal ve sivil alandaki temsiliyeti, demokratik süreçlerin çeşitlenmesine ve toplumsal taleplerin daha kapsayıcı biçimde ifade edilmesine imkân sağlamaktadır (Bahar et al., 2024).

Bu çalışma, “*yöneten göç ve göç yönetimi*” kavramlarını kuramsal bir çerçevede ele alarak, göçmenlerin toplumsal ve ekonomik süreçlerde üstlendikleri rollerin analiz edilmesini amaçlamaktadır. Literatürdeki *governing migration* yaklaşımı temel alınarak göçmenlerin karar alma mekanizmalarına katılımı, toplumsal dönüşümdeki etkileri ve bu süreçlerin yönetim boyutu incelenecektir.

Çalışma nitel araştırma deseni temelinde tasarlanmış olup, veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi (literatür taraması) kullanılmıştır. Bu kapsamda göç yönetimi, yöneten göç, küresel yönetim ve insan hakları temelli göç politikalarına ilişkin ulusal ve uluslararası literatür sistematik biçimde incelenmiştir. Literatür taraması, konunun hem teorik çerçevesini hem de göçmenlerin küresel ve yerel düzeydeki etkilerini ortaya koyan ampirik araştırmaları kapsamaktadır (Betts, 2011; Geiger & Pécout, 2020; Scholten, 2018).

Çalışmanın birinci bölümünde göç yönetimi kavramı incelenerek geleneksel göç politikalarının tarihsel gelişimi ve devletlerin göçmenlere yaklaşımı ele alınacaktır. İkinci bölümde küreselleşmenin etkisiyle değişen göç dinamikleri ve bu dönüşüm sürecinin nedenleri tartışılacaktır. Üçüncü bölümde “*yöneten göç ve göç yönetimi*” kavramlarını ayrıntılı biçimde ele alınarak göçmenlerin yönetim süreçlerindeki yükselişi ve bu bağlamda ortaya çıkan yeni paradigmlar değerlendirilecektir. Ayrıca, farklı ülke örneklerinden hareketle yöneten göçün somut yansımalarına yer verilecektir. Dördüncü bölümde, yöneten göç olgusunun göç alan toplumlar üzerindeki etkileri, küresel göç yönetim süreçlerindeki rolü ve karar alma mekanizmalarına katılımı analiz edilecektir. Son olarak, yöneten göç paradigmasına geçişte karşılaşılan zorluklar ve bu sürecin önündeki yapısal engeller tartışılarak çözüm önerileri sunulacaktır.

Bu çalışma, göçmenlerin yalnızca toplumların pasif bir unsuru olmadığını; aksine toplumsal, ekonomik ve siyasal dönüşümlerde aktif birer aktör olarak rol oynadıklarını ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede göç politikalarının daha kapsayıcı, hak temelli ve sürdürülebilir bir yaklaşımla ele alınması gerektiği vurgulanmakta; “yöneten göç” paradigmasının küresel yönetim süreçlerine olası katkıları tartışılmaktadır.

2. Göç Yönetimi

2.1 Geleneksel Yaklaşım

Göç olgusu tarih boyunca toplumların ekonomik, sosyal ve siyasal yapılarıyla doğrudan ilişkili bir hareketlilik biçimi olarak ortaya çıkmıştır. Bu nedenle göç, özellikle modern dönemde devletlerin yönetmesi gereken bir mesele olarak görülmüştür. Göç yönetiminin geleneksel yaklaşımı, devlet merkezli politikaları, sınır güvenliğini ve göçmenlerin entegrasyon süreçlerini odağına alır. Bu model, özellikle 20. yüzyılın ulus-devlet paradigması çerçevesinde biçimlenmiş ve göçü kontrol edilmesi gereken bir olgu olarak ele almıştır (De Haas et al., 2020). Bu çerçevede geliştirilen politikalar, daha çok güvenlik ve düzenin korunmasına yönelik kontrol mekanizmalarını ön plana çıkarmıştır.

Geleneksel göç yönetimi anlayışında, göç politikaları ulusal çıkarlar temelinde şekillendirilir. Devletler, göçmenleri egemenlik hakları çerçevesinde kabul eder ya da reddeder. Sınır kontrolleri, vize uygulamaları ve yasal düzenlemeler, göç akışlarını düzenlemenin başlıca araçlarıdır. Bu anlayış, özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısında yoğunlaşarak güvenlik odaklı göç politikalarının oluşmasına yol açmıştır. Göçmenlerin topluma entegrasyonu ise ikincil bir hedef olarak kalmış; kültürel uyum yerine ekonomik üretkenlik önceliklendirilmiştir (Betts, 2011).

Ayrıca, geleneksel göç yönetimi yaklaşımı göçmenleri pasif bireyler olarak konumlandırır. Karar alma süreçlerinden dışlanan göçmenlerin topluma yalnızca uyum sağlamaları beklenir; buna karşılık toplumsal yaşama yön verme veya katkı sunma rollerine sınırlı biçimde yer verilir. Bu durum, göçmenlerin siyasal temsilinin zayıf kalmasına ve yönetim süreçlerinden dışlanmalarına neden olmuştur. Türkiye bağlamında da benzer biçimde, uzun yıllar boyunca göç yönetimi, merkezi otoritelerin kontrolü ve güvenlik politikaları çerçevesinde değerlendirilmiştir (Çahantimur & Öztürk, 2018).

Tarihsel olarak güvenlikçi ve devlet merkezli bir karaktere sahip olan bu anlayış, birey haklarını ve uluslararası iş birliğini ikincil plana itmiştir. Ancak günümüzde, artan göç hareketleri ve küresel karşılıklı bağımlılık ilişkileri, bu geleneksel modelin sınırlarını açık biçimde ortaya koymaktadır (Hollifield, 2004; Köse & Asar, 2024). Yeni göç yönetimi paradigması, bu klasik anlayışın yerini giderek çok aktörlü, hak temelli ve kapsayıcı bir modele bırakmaktadır.

2.2 Yönetimlerin Göçmenlere Yaklaşımı

Geleneksel göç yönetimi anlayışı, devletlerin göç akışlarını kontrol etmek, düzenlemek ve yönlendirmek amacıyla oluşturdukları politikalar, hukuki çerçeveler ve uygulamalar üzerine temellendirilmiştir. Bu süreçte devletler genellikle sınır kontrolü, iltica, çalışma izni ve vatandaşlık, toplumsal entegrasyon, geri dönüş ve iltica politikaları gibi konulara odaklanır. Bu yaklaşımda, devletler daha çok karar verici ve düzenleyici bir konumda yer alırken, göçmenler “yönetilmesi gereken” bir grup olarak kabul edilir (Lortoğlu, 2017).

Bu yaklaşım, devletlerin belli açılardan avantaj sağladığı şekilde değerlendirilmektedir. Başlıca faydalar olarak, ulusal güvenliğin sağlanmasına katkı sunması nedeniyle sınırların korunması, nüfusun demografik dengesinin muhafaza edilmesine izin vermesi, ayrıca kendi vatandaşlarına yönelik ihlallerin önlenmesine destek olması gösterilebilir. Geleneksel anlayışın, göçün kontrol edilmesi gereken bir olgu olarak görülmesinden kaynaklanan bu kazanımları, söz konusu yaklaşımın devletlere kazandırdığı avantajlar olarak değerlendirilmektedir (Kurt, 2018).

Bununla birlikte, bireysel hak ve özgürlükler, göçmenlerin toplumla etkileşimi ve toplumsal uyum, insan onuru gibi konularda önemli eleştiriler de getirilmektedir. Geleneksel yaklaşımın, göçmenleri pasif ve yönetilmesi gereken bir grup olarak görmesi nedeniyle, onların topluma etkin katılımını ve liderlik rollerini göz ardı ettiği söylenebilir. Bu durum, çağdaş toplumların daha kapsayıcı, çoğulcu ve sürdürülebilir yapıya kavuşturulması için ihtiyaç duyulan yeni paradigmalara ortaya çıkmasına neden olmuştur (Kenney, 2012).

2.3 Göç Yönetiminde İnsan Hakları Perspektifi

Günümüzde göç yönetimi sadece sınır güvenliği ve ekonomik dengeleme konularıyla sınırlı kalmayıp, insan hakları perspektifiyle yeniden değerlendirilmesi gereken bir alan olarak öne çıkmaktadır. İnsan hakları kavramı, tüm bireylerin doğuştan sahip olduğu temel hak ve özgürlükleri ifade etmektedir. Bu bağlamda, göçmenlerin ve mültecilerin haklarının korunması, uluslararası hukuk normlarına uygun politikaların uygulanması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Göç yönetiminin insan hakları çerçevesinde ele alınması, yalnızca göçmenleri değil, aynı zamanda bu bireylerin karşılaştığı sosyal, ekonomik ve politik sorunları da kapsayan bütüncül bir yaklaşımı gerektirmektedir (Aslantürk, 2020; Dağlı, 2019; Nişancı et al., 2019).

Günümüzde insan hakları odaklı göç yönetimi anlayışı, göçmenlerin temel haklarının güvence altına alınmasını, toplumsal bütünleşmenin sağlanmasını ve göçmen topluluklarının topluma katkılarının desteklenmesini hedeflemektedir.

2.3.1. İnsan Hakları Perspektifinin Temelleri

İnsan hakları temelli göç yönetimi anlayışı, büyük ölçüde İkinci Dünya Savaşı sonrası gelişen uluslararası hukuk çerçevesine dayanmaktadır. 1948 tarihli Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, tüm bireylerin eşit haklara sahip olduğunu ve ayrımcılık olmaksızın bu haklardan yararlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu ilke, göçmenlerin korunması bağlamında da geçerlidir. Bununla birlikte, göçmenlerin çoğu zaman bu temel haklardan mahrum bırakıldığı ve barınma, çalışma, eğitim ile sağlık hizmetlerine erişimde ciddi sıkıntılar yaşadığı bilinmektedir (Keleşmehmet, 2018).

Özellikle 20. yüzyılın sonlarında artan mülteci krizleri, insan hakları ihlallerinin göçmenler üzerindeki etkisini daha görünür hale getirmiştir. Bu durum, devletlerin yalnızca sınır güvenliği veya nüfus kontrolü amacıyla değil, aynı zamanda insan haklarını merkeze alan politikalar geliştirme gerekliliğini de doğurmuştur (Betts, 2011). İnsan hakları perspektifi, göçmenlerin yalnızca yönetilmesi gereken bireyler olmadığını, aksine onlara eşit fırsatlar sağlanması gerektiğini savunur (Chekovik & Achkoski, 2019).

2.3.2. Göçmen Hakları ve Uluslararası Hukuk

Göçmenlerin sahip olduğu temel haklar, uluslararası sözleşmeler aracılığıyla güvence altına alınmıştır. 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Cenevre Sözleşmesi, mültecilerin güvenlik, barınma ve işgücü piyasasına erişim haklarını düzenleyen temel belgelerden biridir. Bu sözleşme, özellikle savaş ve baskı nedeniyle yerinden edilmiş bireylerin korunmasına yönelik bir çerçeve sunmaktadır (Hollifield, 2004). 1990 kabul tarihli *Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme*, göçmen işçilerin ve aile bireylerinin temel haklarının korunmasını ve güvence altına alınmasını amaçlamaktadır (Birleşmiş Milletler, 1990). Bu uluslararası sözleşmeler, göçmenlerin insan onuruna uygun bir hayat sürdürmelerini, ayrımcılıktan uzak tutulmalarını ve temel hak ve özgürlüklerden eşit şekilde faydalanmalarını hedeflemektedir (Tarán, 2001; Venturi, 2018).

Düzenli ve düzensiz göçmenler ile mülteciler, uluslararası ölçekte temel haklarını kullanma konusunda çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Varış ülkelerinde ayrımcılığa, sınır dışı edilme riskine ve kötü muameleye maruz kalabilmektedirler. Avrupa Birliği ülkelerindeki mülteci kamplarında, özellikle Yunanistan'daki Moria kampında, gözlenen insanlık dışı koşullar, insan

hakları standartlarının sıklıkla ihlal edildiğini somut bir şekilde göstermektedir (Pérez-Sales et al., 2022).

2.3.3. Göç Yönetiminde İnsan Hakları Yaklaşımının Uygulamaları

Göç yönetimi alanında bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin korunması, toplumsal bütünleşmenin güçlendirilmesi ve uluslararası iş birliğinin geliştirilmesi, insan hakları temelli yönetim anlayışının üç temel dayanağını oluşturmaktadır. Bu çerçevede, göçmenlerin güvenli, düzenli ve insana yakışır geçiş olanaklarına erişiminin sağlanması, uluslararası hukuk mekanizmalarının etkin biçimde işletilmesi ve geri göndermeme (non-refoulement) ilkesinin ihlal edilmesini önleyecek politikaların geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır (De Haas et al., 2020).

İnsan hakları perspektifine dayanan kapsayıcı göç politikaları, göçmenlerin yalnızca korunmasını değil, aynı zamanda topluma aktif ve üretken biçimde katılımlarını da hedefler. Bu yaklaşım, temel ihtiyaçların karşılanmasının ötesine geçerek, göçmenlerin eğitim, istihdam ve sağlık hizmetlerine eşit erişimini göç sürecinin merkezine yerleştirir. Böylece göçmenler, “yönetilen bireyler” olmaktan ziyade toplumun gelişimine katkı sağlayan özne aktörler olarak değerlendirilir (Scholten, 2013).

Göç yönetiminin insan hakları temelinde uygulanabilmesi için devletler, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası örgütler arasında etkili bir koordinasyonun sağlanması gerekmektedir. Bu iş birliği modeli, göç süreçlerinin uluslararası yönetim boyutunu güçlendirerek başarılı uygulamaların hayata geçirilmesine olanak tanır. Bu kapsamda, Birleşmiş Milletler tarafından 2018 yılında kabul edilen Güvenli, Düzenli ve Düzenli Göç için Küresel Mutabakat (Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration), devletlerin ve sivil toplumun ortak sorumluluğunu tanımlayan en kapsamlı uluslararası çerçevelerden biridir. Söz konusu mutabakat, göçmenlerin haklarının korunması ve insan onuruna dayalı politikaların geliştirilmesinde uluslararası dayanışmanın önemini vurgulamaktadır (Schloenhardt, 2018).

2.3.4. Zorluklar ve Eleştiriler

Uygulamada, göç yönetiminin insan hakları temelinde ele alınması, çeşitli yapısal ve siyasi zorlukları beraberinde getirmektedir. Öncelikle, devletlerin ulusal güvenlik ve kamu düzeni kaygılarının, çoğu zaman insan hakları normlarının önüne geçtiği görülmektedir. Sınır güvenliği politikalarının sıkılaştırılması, göçmenlerin temel haklarına erişimini kısıtlayarak, özellikle iltica ve sığınma süreçlerinde ciddi ihlallere yol açmaktadır. Nitekim Akdeniz’de yaşanan göç krizinde, bazı Avrupa ülkelerinin geri iade (refoulement) uygulamaları, uluslararası hukuk açısından yoğun biçimde eleştirilmiştir (Vertovec, 2007; Carrera & Guild, 2019).

Bunun yanı sıra, ekonomik durgunluklar, işsizlik oranlarındaki artış ve popülist politik söylemler, insan hakları temelli göç politikalarının uygulanmasını güçleştirmektedir. Kamusal alanda göçmenlere yönelik olumsuz algılar ve sosyal medya aracılığıyla yayılan yanlış bilgiler, ayrımcı ve dışlayıcı politikaların meşrulaşmasına zemin hazırlamaktadır. Bu durum, göçmenlerin toplum içindeki katkı potansiyelinin görünmezleşmesine ve sosyal bütünleşmenin zayıflamasına yol açmaktadır (Kymlicka, 1995; De Haas et al., 2020).

Ayrıca, insan hakları temelli politikaların etkin biçimde uygulanabilmesi için uluslararası iş birliği mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekmektedir. Ancak, küresel düzeydeki koordinasyon eksiklikleri, mülteci yükünün az sayıda ülke üzerinde yoğunlaşmasına neden olmakta; bu da yük paylaşımı (burden sharing) tartışmalarını gündeme getirmektedir (Betts, 2011). Dolayısıyla, göç yönetiminin insan hakları çerçevesinde sürdürülebilir biçimde uygulanabilmesi, yalnızca hukuki değil, aynı zamanda ekonomik, siyasi ve toplumsal düzeyde ortak bir irade gerektirmektedir.

3. Paradigmanın Dönüşümü

3.1 Dönüşümün Nedenleri

Geleneksel göç yönetimi anlayışı, göç olgusunu daha çok sınırların korunması, kontrol mekanizmalarının güçlendirilmesi ve göçmenlerin toplumsal entegrasyonu üzerinden ele almakta iken, günümüzde artan göç hareketleri ve çeşitliliği, daha kapsayıcı, dinamik ve sürdürülebilir bir yaklaşım gerektirmektedir. Geçmişe kıyasla, göç olgusunun daha karmaşık bir hal alması, göç yönetiminde yeni bakış açılarını ve kavram setlerini de beraberinde getirmiştir (Baykal & Yılmaz, 2020; Küçükbaşol & Pekdoğan, 2019).

Küreselleşme, insan hareketliliğini kolaylaştırması yönüyle bu dönüşümün temel nedenlerinden biri olarak görülebilir. Demografik değişimler, örneğin nüfusun yaşlanması ve işgücü ihtiyaçları, de bu dönüşümün öncül nedenleri arasındadır (Aslan et al., 2018). Teknolojik gelişmeler, örgütlenmelerin kolaylaşması, iletişimin artması ve örneklerin daha açık görülebilmesi de dönüşümü tetikleyen faktörler arasında sayılabilir. Son dönemde ortaya çıkan hak temelli yaklaşımlar da göçmenlerin yönetimine ilişkin dönüşüm sürecini belirgin bir şekilde etkilemiştir. Eğitimli ve uzman göçmenlerin toplumsal katkıları ise göçün potansiyelini güçlendirmiştir (Dustmann & Glitz, 2011). Böylece söz konusu dönüşüm sürecine çeşitlilik kavramının da etki ettiği görülmektedir. Mülteci krizi gibi büyük ölçekli krizlerin ortaya çıkmasıyla da etkileri artan uluslararası iş birlikleri de dönüşüm sürecinde büyük bir rol oynamaktadır.

3.2. Dönüşüm Süreci

Göçmenlerin, içinde buldukları toplumlardaki rollerinin, yalnızca yönetilen bireyler olmaktan çıkarak karar alma süreçlerine katılan ve etkin bir güç haline gelmesi, karmaşık bir dönüşüm sürecini ifade eder. Bu dönüşüm, toplumsal, ekonomik, siyasi ve kültürel dinamiklerle şekillenmektedir. Bu süreç aşağıdaki şekilde açıklanabilir:

Entegrasyon Süreci: Göçmenler, yerel toplumun bir parçası olabilmek için sosyal, kültürel ve ekonomik sistemlere uyum sağlamaya çalışır. Bu süreç, dil öğrenimi, iş bulma ve yerel topluluklarla ilişkiler kurma gibi adımları içerir (Ager & Strang, 2008). Göçmenler, bir topluma ilk adım attıklarında "yeni gelenler" statüsü edinirler. Bu aşama, temel ihtiyaçların karşılanması, dil öğrenimi ve istihdam gibi konulara odaklanır. Bu dönemde, göçmenler daha ziyade "yönetilen" bir grup olarak görülmektedir. Göçmenlerin ilk entegrasyon süreci, ev sahibi ülkenin politikalarına büyük ölçüde bağlıdır. Uyum süreçleri, göçmenlerin topluma katılımını kolaylaştırabilir ya da engelleyebilir (De Haas et al., 2020).

Güç Toplama Süreci: Göçmen toplulukları, genellikle ekonomik alanda başarılar elde ederek kendilerine bir temel oluşturur. Eğitim, örgütlenme ve siyasi katılım gibi yollarla da toplumsal güçlerini artırır. Göçmenler, topluma ekonomik katkılar sağlayarak varlıklarını kanıtlar. İş gücüne katılım hem ekonomik bağımsızlık sağlar hem de toplumsal kabul sürecini hızlandırır (Çahantimur & Öztürk, 2018). Göçmenlerin topluma yaptıkları katkılar, onları "yönetilen" bireyler olmaktan uzaklaştırıp daha eşit bir konuma taşır. Göçmenlerin ekonomik katkıları, yalnızca ev sahibi toplumun ekonomisini güçlendirmekle kalmaz, aynı zamanda onların sosyal statülerinin yükselmesine de olanak tanır (Dustmann & Glitz, 2011).

Siyasal Katılım ve Temsil: Göçmenlerin, ekonomik ve sosyal entegrasyon sürecini tamamladıktan sonra, siyasi temsil ve söz hakkı elde etme yönünde adımlar attıkları gözlemlenmektedir. Bu aşamada, göçmenlerin temel hak ve özgürlüklerinin korunması için mücadele ettiği görülmektedir (İçduygu, 2009). Siyasi katılım, göçmenlerin karar alma mekanizmalarında görünür hale gelmesini sağlar. Bu katılım, göçmenlerin vatandaşlık bilincinin gelişmesine ve toplumda güçlenmelerine, dolayısıyla karar alma süreçlerinde daha etkili olmalarına olanak tanır (Scholten, 2013).

Sosyal Liderlik: Göçmenler, sonraki aşamada, kültürel ve toplumsal alanlarda liderlik konumlarına yükselir. Bu, göçmenlerin sadece kendi toplulukları için değil, ev sahibi toplum için de etkili ve dönüştürücü bir güç haline geldiği bir süreçtir. Kültürel liderlik, göçmenlerin kendi kimliklerini korurken aynı zamanda topluma entegrasyonlarını sağlayan çift yönlü bir süreçtir. (Vertovec, 2007).

Yöneten Güce Dönüşüm: Göçmenlerin karar alma süreçlerine doğrudan dahil olması, yöneten bir güç haline gelmelerinin son aşamasını oluşturmaktadır. Bu dönüşüm, göçmenlerin yerel ve ulusal düzeylerde politika geliştirme süreçlerine aktif katılımını kapsar. Göçmen toplulukları veya bireyleri, yerel yönetimlerde ya da ulusal siyaset alanında etkili roller üstlenerek yönetici konuma yükselebilir. Bu dönüşüm, demokratik katılım, liderlik ve temsil süreçleriyle gerçekleşir (Altay Kaya, 2021; Nişancı et al., 2019).

3.3 Göç Yönetiminde Küreselleşmenin Rolü

Küreselleşme, günümüz dünyasında ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi dinamikleri hızla dönüştüren temel süreçlerden biri haline gelmiştir. Bu dönüşüm, ulusal sınırların ötesine geçerek insan hareketliliğini artırmış ve göç olgusunu küresel bir boyuta taşımıştır. Göç yönetiminde küreselleşmenin etkisi, sadece göç akışlarının artması ile sınırlı kalmayıp, bu akışların yönetilme biçimlerini ve uluslararası iş birliği gerekliliklerini de derinlemesine değiştirmiştir (Collinson, 1999). Küreselleşme, göç politikalarını yeniden şekillendirirken, göç yönetiminde daha kapsayıcı ve karmaşık yaklaşımlar geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Günümüzde göç, yerel ve ulusal dinamiklerin ötesine geçerek küresel sistemler ve bölgesel iş birlikleri ile yönetilmeye çalışılmaktadır. Örneğin, Avrupa Birliği çapında ortak göç politikaları geliştirilmektedir. Ayrıca, Göksel ve Sert (2018)'in de belirttiği üzere, Birleşmiş Milletler Küresel Göç Sözleşmesi ve Mülteciler Sözleşmesi gibi uluslararası anlaşmalar, küresel göç yönetiminin kurumsal ve hukuksal çerçevesini oluşturmaktadır. Öte yandan, bölgesel iş birlikleri de önemli hale gelmiştir. Bu iş birlikleri, göçe ilişkin politika ve uygulamaların uyumlaştırılması, insan hareketliliğinin düzenlenmesi, sınır güvenliğinin sağlanması gibi konularda karşılıklı çabalar içermektedir.

Göç olgusunun küresel boyutları, ülkelerin tek başlarına baş edemeyeceği kadar karmaşık ve çok yönlü hale gelmiştir. Bu nedenle, uluslararası iş birliği modelleri, göç dinamiklerinin yönetilmesinde önem kazanmıştır (Altay Kaya, 2021).

3.3.1. Küreselleşmenin Göç Üzerindeki Etkileri

Küreselleşme, uluslararası insan hareketliliğinde önemli bir artışa yol açmıştır. Ulaşım imkanlarının genişlemesi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı ilerlemeler, insanların ülkeler arası seyahat ve göç etmelerini kolaylaştırmıştır. Bu gelişmeler, ulusal sınırların daha geçirgen hale gelmesine ve göç hareketlerinin yoğunlaşmasına neden olmuştur. Nitekim 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren dünya genelinde uluslararası göçmen sayısında önemli bir artış görülmüş ve günümüzde yaklaşık 280 milyon insan başka ülkelerde göçmen statüsünde yaşamaktadır (Yücedağ, 2020).

Ekonomik küreselleşme, ülkeler arasındaki entegrasyonu artırarak iş gücü hareketliliğinin yoğunlaşmasına katkı sağlamıştır. Çok uluslu şirketlerin genişlemesi ve küresel tedarik zincirlerinin gelişmesi, iş gücü dolaşımını hızlandırmıştır (Betts, 2011). Özellikle gelir düzeyi düşük ve orta olan ülkelere doğru gerçekleşen işgücü hareketliliği, küresel ekonominin işleyişinde kritik öneme sahiptir.

Kültürel bağlamda, küreselleşme göçmen toplulukların daha görünür hale gelmesine katkıda bulunmuştur. Kültürel çeşitlilik, ev sahibi toplumların sosyal yapısını zenginleştirirken, kültürel

entegrasyon ve uyumsuzluk gibi sorunları da doğurmuştur. Göçmen kimliklerinin çoğulculuk içinde yeniden tanımlanması, toplumsal uyum süreçlerini etkilemektedir (Vertovec, 2007).

Göç olgusunun giderek artan karmaşıklığı, ulusal düzeyde göç yönetiminin sınırlarını zorlamaktadır. Nitekim göç akışlarının düzensiz ve çok yönlü boyutları, ulusal sınırların güvenliği, göçmenlerin hak ve özgürlükleri gibi konularda yeni politika ve yönetim modelleri geliştirilmesi gereksinimini artırmaktadır.

Siyasi açıdan ise, küreselleşme, göç politikalarının ulusal sınırların ötesine taşınarak çok taraflı iş birliklerine konu olmasına yol açmıştır. Örneğin, Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında ortak göç politikaları geliştirilmesi, bu duruma örnektir. Diğer taraftan, ulusal güvenlik kaygıları nedeniyle artan sınır kontrolleri ve göçmenlere yönelik kısıtlayıcı politikalar da küresel göç yönetiminin güncel sorunları arasında yer almaktadır (İçduygu & Keyman, 2000).

3.3.2. Göç Yönetiminde Küreselleşmenin Yön Verdiği Dinamikler

Küreselleşme, göç yönetiminin ulusal sınırlar ötesine taşınmasını ve uluslararası iş birliğinin öne çıkmasını sağlamıştır. Geleneksel göç yönetimi anlayışı, sınır güvenliği ve ulusal menfaatler çerçevesinde şekillenirken, küreselleşmenin etkisiyle daha çok uluslararası hukuk ve insan hakları temelli bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu süreçte, uluslararası kuruluşlar ve bölgesel iş birlikleri, göç yönetiminde önemli roller üstlenmiştir (Küçükbaşol & Pekdoğan, 2019).

Birleşmiş Milletler'in Küresel Göç Anlaşması gibi girişimleri, göç politikalarının küresel düzeyde uyumlu hale getirilmesi ve göçmen haklarının korunmasını amaçlamaktadır (Ioannou, 2016). Nitekim Avrupa Birliği gibi bölgesel örgütlenmeler, üye ülkeler arasında göç politikalarının koordinasyonu ve ortak çözümlerin geliştirilmesi amacıyla yoğun çaba sarf etmektedir. Küreselleşme, göç akışlarının düzenlenmesi ve yönetilmesi konusunda ulusal düzeydeki yetersizlikleri ortaya çıkarmış ve uluslararası iş birliğini zorunlu hale getirmiştir (Goldstein & Venturini, 2016).

Küreselleşme, göç yönetiminde ülkeler arası bilgi ve veri alışverişini kolaylaştırarak süreci daha etkin hale getirmiştir. Özellikle dijital teknolojilerdeki gelişmeler, göçmenlerin kayıt altına alınmasını, göç hareketlerinin daha kolay izlenmesini ve kapsamlı politikaların geliştirilmesini mümkün kılmaktadır. Örneğin, biyometrik veriler ve dijital kimlik sistemleri gibi yenilikler, düzensiz göçle mücadele ve yönetiminde kritik işlevler üstlenmektedir (De Haas et al., 2020).

3.3.3 Küreselleşmenin Getirdiği Zorluklar

Küreselleşmenin göç yönetimine yönelik etkisi olumlu olduğu kadar, çeşitli zorlukları da beraberinde getirmiştir. Özellikle ekonomik eşitsizlikler, göç hareketlerini tetikleyerek ev sahibi ülkelerde sosyal ve politik baskıları artırmıştır. Düşük gelirli ülkelerden göç eden bireyler, çoğu zaman ayrımcılığa maruz kalmakta ve sosyal entegrasyon süreçlerinde zorluk yaşamaktadır (Scholten, 2013).

Ayrıca, göçmenlerin haklarının korunması ve güvenliklerinin sağlanması konuları önemli sorun alanları oluşturmaktadır. Göçmenler, bazen hem kaynak ülkelerinde hem de göç ettikleri ülkelerde ayrımcılık ve istismara maruz kalabilmektedir. Diğer yandan, küreselleşme sınır kontrollerinin sıkılaştırılmasına yönelik politikaların artmasına neden olmuştur (Kibar, 2020). Güvenlik kaygıları, göçmenlerin haklarının ihlal edilmesine yol açarken, düzensiz göçün yönetiminde etik sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Akdeniz'de yaşanan mülteci krizleri, küreselleşmenin göç yönetimindeki karmaşık etkilerinin somut örneklerini sunmaktadır (Vertovec, 2007).

Küreselleşme, çevre değişikliklerinin hızlanmasına yol açmış ve iklim göçmenleri gibi yeni kavramların ortaya çıkmasını teşvik etmiştir. Bu dönüşüm, mevcut göç politikalarının gözden geçirilmesinin gerekli kıldığını ve bu politikaların yeniden şekillendirilmesinin önemini

vurgulamaktadır. İklim değişiklikleri sonucu yerinden edilen bireylerin statüsünün uluslararası hukukta net bir şekilde belirlenmemesi, küresel göç yönetiminde yaşanan boşluktan kaynaklanmaktadır (Betts, 2011).

4.Yöneten Göç

4.1 Göçmenlerin Yönetimdeki Yükselişi

Göç eden bireylerin, gittikleri toplumlarda pasif aktörler olmaktan çıkıp karar alma süreçlerinde etkin rol oynaması, küresel göç dinamiklerini yeniden şekillendiren önemli bir dönüşüm olarak dikkat çekmektedir. Yöneten göç paradigması, göçmenlerin ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel alanlarda topluma entegre olmakla kalmayıp, aynı zamanda toplumsal süreçlere yön veren bireyler haline geldiği bir değişimi ifade eder. Bu bağlamda, göçmenlerin liderlik pozisyonlarına yükselmesi, farklı alanlarda etkili bir şekilde gözlemlenmektedir (Özkul & Dengiz, 2018; Tetik & Ünal, 2018).

Ekonomik alanda, göçmenler girişimcilik ve uluslararası ticaret yoluyla kaynak ve varış ülkeleri arasında köprü görevi üstlenerek, göç eden topluluklara ekonomik kazanımlar sağlar. Göçmenlerin kendi işletmelerini kurmaları veya üst düzey yönetici ve profesyonel pozisyonlarda çalışmaları, göç eden toplulukların ekonomik ve sosyal olarak güçlenmesine katkı sunar. Sosyal alanda ise göçmenler, toplumsal eşitsizliklere dikkat çekerek uyumu güçlendirirler (Eraydın et al., 2010).

4.1.1. Göçmenlerin Aktif Katılımı

Göçmenlerin aktif toplumsal katılımı, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve siyasi süreçlerde kendini göstermektedir. Göçmenler, gittikleri ülkelerde salt bireyler olarak kalmayıp, aynı zamanda toplumların yapısal ve yönetsel süreçlerine katılım sağlamaktadır. Bu durum, özellikle diaspora topluluklarında daha belirgin hale gelmektedir. Diaspora toplulukları, göçmenlerin kendi aralarında güçlü bir dayanışma ve örgütlenme ağı kurarak hem ev sahibi toplumlarda hem de geldikleri ülkelerde önemli etkiler yaratmasına imkân vermektedir.

Dolayısıyla, diaspora topluluklarının yerel yönetimlere ve toplumsal süreçlere etkisi, çift yönlü bir dinamizm yaratır. Öncelikle, göçmenler yerel yönetimlerle iş birliği içerisinde çalışarak, içinde buldukları toplulukların ihtiyaçlarını daha iyi anlayabilir ve temsil edebilirler. Ayrıca, diaspora grupları aracılığıyla kendi kültürel ve sosyal kimliklerini korurken, buldukları toplumun sosyal uyumuna da katkıda bulunurlar. Örneğin, göçmen kökenli bireylerin yerel yönetimlerde ve sivil toplum kuruluşlarında liderlik pozisyonlarına gelmesi hem göçmen toplulukları hem de ev sahibi toplumlar arasında bir köprü işlevi görmektedir.

Göçmenlerin yerel yönetim süreçlerine aktif katılımı, stratejik planlama ve karar alma mekanizmalarında temsil edilmeleri açısından önemli bir fırsattır. Özellikle göçmen topluluklarının temsilcilerinin yerel yönetim organlarına dahil edilmesi, göçmenlerin ihtiyaçlarının daha iyi anlaşılmasını ve yönetimde çok kültürlü bir bakış açısının benimsenmesini sağlamaktadır (Vicente, 2011). Örneğin, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin stratejik planlarını yerel toplulukların gereksinimleri doğrultusunda şekillendirmesi, göçmenlerin ekonomik ve sosyal entegrasyonunu destekleyici bir model ortaya koymaktadır. Bu tür katılımcı süreçler, göçmen toplulukların yerel yönetimlerle güçlü bağlar kurarak haklarını ve taleplerini daha etkin bir şekilde dile getirmelerine olanak tanımaktadır (Boehm, 2007).

Yerel yönetimler, göçmen toplulukların katılımını ve temsilini sağlamak için kritik bir dengeyi gözetmelidir. Yasal mevzuat, yerel yönetimlerin özerk karar alma kapasitesini güçlendirerek, göçmenlerin temsil olanaklarını artırabilir. Türkiye özelinde yapılan araştırmalar, idari denetimin yerel yönetimlerin bağımsızlığını zedelememesi gerektiğini vurgular ve göçmenlerin yerel hizmetlere

erişimini kolaylaştıran çözümler önermektedir (Kurt, 2018). Göçmenlerin yerel yönetim süreçlerine aktif katılımı, bireysel ve toplumsal düzeyde güçlü bir sosyal uyumun sağlanmasına katkı sağlayacaktır.

4.1.2. Ekonomik ve Sosyal Katılımın Artışı

Göçmenlerin ekonomik ve sosyal entegrasyonu, onların toplumdaki statü ve konumlarını güçlendiren önemli faktörler arasındadır. Göçmenler, işgücü piyasasına katılarak ekonomik bağımsızlıklarını elde edebilir ve ev sahibi toplumların ekonomik yapısına katkı sağlayabilirler. Göçmen girişimcilerin yenilikçi iş modelleri geliştirerek istihdam oluşturmaları ve uluslararası ticaret süreçlerinde önemli roller üstlenmeleri, göçmenlerin ekonomik katkılarına somut örnekler teşkil etmektedir (Baycan-Levent & Nijkamp, 2009).

Sosyal katılım ise, göçmenlerin ev sahibi toplumun bütünsel yapısına entegrasyonunu hızlandıran bir süreçtir. Eğitim, sağlık hizmetleri ve sosyal yardımlara erişim, göçmenlerin ev sahibi topluma uyum sağlamasında kritik öneme sahiptir. Göçmenlerin katkıları, kültürel etkileşim ve toplumsal çoğulculuk gibi unsurları içermektedir. Göçmenlerin farklı alanlardaki çeşitli katkıları, buldukları toplumun yapısını ve niteliklerini değiştirmektedir. Dolayısıyla, ekonomik ve sosyal entegrasyon, göçmenlerin toplumdaki konumlarını güçlendirerek aktif vatandaşlar haline gelmelerini sağlamaktadır (Göksel, 2017).

4.1.3. Siyasi Katılım ve Hak Talepleri

Göçmenlerin siyasi katılımı, toplumda üstlendikleri rollerin daha anlaşılır hale gelmesini sağlayan önemli bir gelişmedir. Göçmenler, yabancı vatandaşlık statüsü elde ettikten sonra yerel makamlardan ulusal düzeydeki politikalara kadar farklı siyasi yapılara dahil olabilmektedir. Bu kapsamda, göçmen kökenli bireylerin belediye seçimlerinde aday olarak yer almaları veya seçmen olarak oy kullanmaları, göçmenlerin siyasi temsili açısından kritik bir adımdır (Nacarino et al., 2013).

Siyasi katılım, aynı zamanda göçmenlerin hak taleplerini dile getirmelerine de imkan tanır. Göçmenlerin sivil toplum kuruluşları aracılığıyla seslerini duyurması, ev sahibi ülkelerdeki göç politikalarının şekillenmesine etkide bulunur. Göçmen hakları konusunda yapılan kampanyalar ve protestolar, siyasi süreçlerin demokratikleşmesine katkı sunarken, göçmenlerin topluma aktif bireyler olarak entegrasyonunu sağlar (De Haas et al., 2020).

Özellikle Avrupa'da, göçmen kökenlerin siyasi sistemde daha görünür hale gelmesi, bu dönüşümün en açık örneklerinden biridir. Almanya'da Türk kökenlilerin federal düzeyde temsil edilmesi ya da ABD'de Latin kökenli siyasetçilerin artan etkisi, göçmenlerin siyasi alana aktif katılımının somut göstergeleridir (Ögelman et al., 2002).

Özetle, yöneten göç paradigması göçmenleri pasif bireyler olmaktan çıkararak, onların ekonomik, sosyal ve siyasi alanlardaki liderlik rollerini ön plana çıkarmaktadır (Nişancı et al., 2019).

4.1.4. Kültürel ve Sosyal Liderlik

Göçmenler, yalnızca ekonomik ve siyasi alanlarda değil, aynı zamanda kültürel ve sosyal alanlarda da liderlik rollerine sahiptir. Onlar, sanat, spor, eğitim ve teknoloji gibi birçok alanda toplumların yönlendiricisi haline gelmektedirler.

Bu liderler, kendi kültürel kimliklerini korurken, ev sahibi toplumların kültürel zenginliğine de katkı sağlamaktadır. Uluslararası başarılı sanatçılar ve yazarlar, göçmenlerin ev sahibi toplumların kültürel algılarını olumlu yönde dönüştürmektedir (Vertovec, 2007).

Göçmenlerin sosyal liderliği, sadece kendi toplulukları için değil, ev sahibi toplumun genelinde de fayda sağlar. Göçmenlerin eğitim alanındaki öncü girişimleri, sosyal yardımlaşma ağlarının kurulmasına öncülük etmeleri veya toplumsal sorunlara dikkat çeken faaliyetleri, onların

sosyal liderlik rollerini güçlendirir. Bu durum, göçmenlerin ev sahibi toplumla daha sağlam bağlar kurmasını ve toplumsal kabul süreçlerini hızlandırır (Yuniarto, 2018).

Göçmenlerin kolektif liderliği, yalnızca kendi toplulukları için değil, ev sahibi toplumun geneli için de fayda sağlar. Eğitim alanındaki öncü projeleri, sosyal yardımlaşma ağlarının oluşturulmasına öncülük etmeleri veya toplumsal sorunlara dikkat çeken girişimleri, onların sosyal liderlik rollerini pekiştirir. Bu durum da, göçmenlerin ev sahibi toplumla daha güçlü bağlar kurmasını ve toplumsal kabul süreçlerini hızlandırır (Tetik & Ünal, 2018).

Akademik açıdan bakıldığında, liderlik davranışlarının toplumsal normlar üzerindeki etkisi daha derinlemesine incelenmektedir. Özellikle sosyal yapıda, liderlerin bireysel davranışlar ve topluluk dinamikleri üzerindeki rolü araştırılmaktadır. Ayrıca, liderlik davranışları ile sosyal normlar arasındaki ilişki analiz edildiğinde, liderlerin otokratik veya demokratik tutumlarının, bireylerin sosyal uyumu ve liderlik algısı üzerinde doğrudan bir etkisi olduğu görülmektedir (Akyüz, 2019; Tetik & Ünal, 2018).

Araştırmalar, göçmenlerin kültürel değerlerin korunması ve aktarılmasında önemli liderlik rolleri üstlendiğini göstermektedir. Bu bağlamda, göçmen toplulukları sosyal yenilik ve işbirlikçi projeler geliştirerek toplumsal dönüşüme katkıda bulunmaktadır. Örneğin, bir çalışma, kültürel değerlerin iş ortamındaki iş tatmini üzerindeki etkisini incelemiş ve güçlendirme algılarının yanı sıra kültürel değerlerin iş tatmini ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Sonuçlar, göçmen toplulukların liderlik rolü üstlenerek iş tatminini ve sosyal bütünleşmeyi artırabileceklerini göstermiştir. Bu durum, göçmen liderlerin kültürel ve sosyal değerlerin sürdürülebilir bir şekilde aktarılmasındaki kritik rolünü vurgulamaktadır (Doğan, 2019; Tetik & Ünal, 2018).

4.2 Yöneten Göç Kavramı: Yeni Bir Paradigma

Yöneten göç kavramı, göçmenlerin toplumsal dönüşüme aktif olarak katkı sağlayan liderler olarak değerlendirildiği yeni bir yaklaşımdır. Bu kavramsal çerçeve, göçmenlerin ekonomik, sosyal ve siyasi süreçlerde daha etkin roller üstlenerek toplumu şekillendiren bireyler haline geldiğini ifade eder. Geleneksel göç yönetimi anlayışında, göçmenler genellikle yönetilen ve kontrol edilen kişiler olarak algılanmıştır. Ancak yöneten göç paradigması, göçmenlerin toplumsal yapılar üzerinde doğrudan etkili olduğu yeni bir perspektif sunmaktadır. Bu yaklaşım, küresel göç dinamiklerinde köklü değişimlere yol açarak, göçmenlerin rolünü yeniden tanımlamaktadır (Chaplynskyi et al., 2019).

Yöneten göç kavramı temel olarak üç ana bileşen üzerinde yükselir: ekonomik liderlik, sosyal liderlik ve siyasi liderlik. Göçmenler, ekonomik alanda girişimcilik ve yenilik faaliyetleriyle, sosyal alanda ise kültürel değerlerin aktarılması ve toplumsal eşitsizliklere dikkat çekme yoluyla liderlik rolleri üstlenmektedir. Buna ek olarak, göçmenlerin demokratik yapılara katılımı, siyasi liderlik bağlamında değerlendirilmektedir (Köse & Asar, 2024).

Ekonomik liderlik kapsamında, göçmenler girişimcilik faaliyetleriyle, uluslararası ticaret ve pazarlar üzerindeki köprü rolüyle öne çıkarlar. Göçmenler, kendi kültürel birikimlerini ekonomik fırsatlara dönüştürerek, hem içinde buldukları toplumların ekonomik gelişimine katkı sağlar, hem de kendi toplulukları için ekonomik sürekliliği güvenirler (Baycan, 2013).

Sosyal liderlik ise, göçmenlerin kendi kültürel kimliklerini korurken, aynı zamanda ev sahibi toplulukların kültürel zenginliğine de katkı sunmalarını ifade eder. Göçmenler, sanat, spor, eğitim ve teknoloji gibi alanlarda öncü roller üstlenerek, toplumların kültürel algılarını ve sosyal normlarını etkilemektedir (Hirschman, 2013). Ayrıca, siyasi liderlik kapsamında, göçmenlerin demokratik süreçlere aktif katılımı ve hak talepleri değerlendirilmektedir. Özellikle Avrupa'da göçmen kökenli siyasetçilerin artan etkisi, göçmenlerin siyasi alandaki görünürliğini artırmaktadır.

Göçün aktifleştirilmesi, göçmenlerin toplumlara aktif katılımlarına vesile olan bir gelişim sürecini ifade eder. Bu sürecin sonucunda, göçmenler yeniden değerlendirilmiş rollerinin yanı sıra karar alma süreçlerinde etkili aktörler olarak gözükecektir. Göçmenlerin ekonomik, sosyal ve politika alanlarında üstlendikleri rollerin yeniden açıklanması kaçınılmazdır. Bu süreç, toplumsal dönüşümlerde etkin rol oynamayı gerektirirken, göçmenlerin toplumlara entegrasyonun yanı sıra yön veren lider olarak konumlanmasına olanak tanır (De Haas et al., 2020).

4.3 Örneklerle Yöneten Göç Kavramı

Yöneten göç anlayışını anlamak için farklı alanlardaki etkileri incelemek önemlidir:

Ekonomik Alan: Göçmenler, girişimcilik faaliyetleriyle yerel ekonomilere katkı sağlayarak yönetici konuma gelmektedir. Göçmen girişimciler, uluslararası ticareti teşvik etmekte ve yenilikçi iş modelleri geliştirmektedir. Örneğin, ABD'deki göçmen girişimciler, yeni şirketlerin dörtte birini kurarak istihdam oluşturan ve ekonomiyi canlandıran etkin bir güç haline gelmiştir. Göçmenlerin ekonomik kalkınmadaki bu rolü, ev sahibi ülkeler ve göç veren ülkelerin ekonomilerini olumlu yönde etkilemektedir (Fairlie & Lofstrom, 2015).

Sosyal Alan: Göçmenler, toplumsal eşitsizliklere dikkat çekerek sosyal adaletin sağlanması konusunda önemli roller üstlenmektedir. Göçmen toplulukların sosyal uyum sürecine yaptıkları katkılar, toplumların daha kapsayıcı ve çeşitlilik odaklı bir yapıya kavuşmasına yol açmaktadır. Örneğin, göçmenlerin sivil toplum kuruluşlarında aktif bir şekilde yer almaları, toplumsal sorunlara ilişkin farkındalık oluşturma ve çözüm geliştirme yönünde etkili olabilmektedir (McGarvey, 2005).

Siyasi Alan: Artan sayıda göçmen kökenli siyasetçilerin varlığı, yöneten göç kavramının siyasi boyutunun somut bir göstergesidir. Almanya'da Türk kökenli siyasetçilerin federal ve yerel düzeydeki önemli görevleri, göçmenlerin siyasi süreçlere etkili bir şekilde dahil olduklarını kanıtlamaktadır. Benzer şekilde, ABD'deki Latin kökenli siyasetçilerin artan etkinliği, göçmenlerin siyasi arenada ne denli etkin bir konuma geldiğini ortaya koymaktadır (de la Cova, 2008; Pachon & DeSipio, 1992; The Importance Of Ethnic Identity, Incumbency Advantage, 2024).

4.3.1. Göçmenlerin Ekonomik Rolü

Göçmenlerin ekonomik faaliyetleri, onların toplumsal süreçlere etkin şekilde katılımının güçlü bir göstergesidir. Göçmen girişimciler, yerel ekonomilere yeni iş olanaklarının yaratılmasına ve yenilikçi iş modellerinin geliştirilmesine katkı sunmaktadır. Ayrıca, göçmenler uluslararası ticaret ve yatırım alanlarında köprü rolü üstlenerek ekonomik kalkınmayı desteklemektedir. Örneğin, Avrupa Birliği ülkelerinde göçmen girişimciler, yıllık ekonomik büyümeye yaklaşık %2 oranında katkı sağlamaktadır (Altay Kaya, 2021).

Göçmen girişimciliği, göçmenlerin ekonomik ve sosyal bütünleşmesi açısından da önemli bir mekanizmadır. Kendi hesabına çalışan göçmenler hem kendi ekonomik kaynaklarını geliştirmek hem de diğer göçmenlere istihdam olanakları yaratmaktadır. Etnik girişimcilik, göçmen toplulukların ekonomik faaliyetlerinin bir yansıması olarak değerlendirilmektedir (Kavuş, 2019; Shinnar & Nayır, 2018).

Ekonomik alandaki bu katkılar, sadece istihdam yaratmakla sınırlı kalmaz; aynı zamanda göçmenlerin toplumsal kabulünü hızlandırır. Göçmenlerin ekonomik başarısı, ev sahibi toplumların göçmenlere yönelik algısını olumlu yönde etkilerken, toplumsal uyumu da güçlendiren bir faktör haline gelir (Şahin, 2020, pp362-363; Tanrıku, 2020: 370-371).

4.3.2. Göçmenlerin Sosyal ve Kültürel Etkileri

Göçmenlerin sosyal ve kültürel katkıları, onların toplum üzerindeki dönüştürücü etkilerinin önemli bir göstergesidir. Farklı kültürel geçmişlerden gelen göçmenler, toplumların kültürel çeşitliliğini artırarak sosyal uyum süreçlerine destek vermektedir. Bu durum, toplumların daha kapsayıcı ve hoşgörülü bir yapıya kavuşmasını sağlamaktadır. Göçmenlerin eğitim, sanat ve bilim

gibi alanlardaki liderlik rolleri de, toplumların kültürel algısını değiştiren bir etki yaratmaktadır (Kymlicka, 1995).

Göçmenler, aynı zamanda eğitim, sanat ve bilim gibi alanlarda liderlik yaparak toplumu zenginleştirmektedir. Örneğin, Nobel ödüllü bilim insanı göçmenlerin katkıları, bilimsel ilerlemede uluslararası göçün önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca, göçmenlerin kültürel etkinliklerdeki liderlik rolleri, ev sahibi toplumların kültürel algısını değiştiren bir etki yaratır (Eraydın et al., 2010).

Öte yandan, göçmenlerin toplumsal eşitsizliklere dikkat çekmesi, sosyal adalet için mücadele etmesi de kapsayıcı toplum yaratma konusunda önemli bir işlev görür. Bu çerçevede, göçmenlerin sosyal ve kültürel alandaki liderlik rolleri, toplumların daha sürdürülebilir ve çoğulcu bir yapıya kavuşmasına katkı sağlar (Sürücü & Maşlakçı, 2021).

4.3.3. Göçmenlerin Siyasi Katılımı

Göçmenlerin siyasi süreçlere katılımı, yöneten göç kavramının önemli bir bileşenidir. Göçmenler, vatandaşlık haklarını elde ederek ve seçimlere katılarak, politik alanda daha etkin roller üstlenmektedirler. Siyasi katılım, göçmenlerin hak taleplerini dile getirmeleri açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu süreç, sadece göçmenlerin kendi haklarını savunmalarını değil, aynı zamanda demokratik yapıların daha kapsayıcı bir nitelik kazanmasını da beraberinde getirir (De Haas et al., 2020).

Artan sayıda göçmen kökenli liderlerin varlığı, politik arenada çeşitliliği artırmış ve göçmenlerin temsil düzeyini güçlendirmiştir. Örneğin, İngiltere ve ABD'de göçmen kökenli politikacıların parlamentoda görev alması, göçmenlerin sadece yönetilen bireyler olmadıklarını, aynı zamanda yönetici konumlarda yer aldıklarını göstermektedir (Nacarino et al., 2013).

Mevcut araştırmalar, göçmenlerin siyasi katılımının, onların ev sahibi ülkelerdeki hakları ve temsil düzeyleri açısından önemli bir role sahip olduğunu göstermektedir. Örneğin, Londra'daki Türkiye kökenli göçmenler üzerine yapılan bir çalışma, etnik ve mezhepsel bağlılıkların bireylerin siyasi katılım seviyelerini etkilediğini ortaya koymuştur (Çakmak, 2021). Siyasi katılım, sivil katılım, siyasi ilgi ve siyasi eylem gibi çeşitli boyutları içermekte ve göçmen topluluklarının ev sahibi ülkenin siyasi yapısına entegrasyonunda önemli bir işlev görmektedir (Bilecen & Araz, 2015). Bu bulgular, göçmenlerin kendi bireysel hakları için mücadele etmenin yanı sıra, daha geniş toplumsal dönüşüm ve temsiliyet için de siyasi süreçlerde aktif rol oynamalarının önemini vurgulamaktadır (Güler, 2020).

Başka bir çalışma, Türkiye'deki Suriyeli göçmenlerin yerel topluluklarla olan etkileşimlerini ve entegrasyon süreçlerini incelemiştir. Analizler, Suriyeli göçmenlerin sosyal ve ekonomik bağlamda entegrasyonlarını destekleyen çeşitli siyasi ve toplumsal ağlara katıldıklarını göstermiştir. Özellikle İstanbul'un Beyoğlu ilçesinde yapılan araştırmalar, göçmenlerin yerel yönetimlerin düzenlediği süreçlere dahil edilmesinin, toplumsal kabullerini ve siyasi katılımlarını artırdığını ortaya koymuştur. Bu tür katılım, göçmenlerin kendi toplulukları içinde ve ev sahibi toplumda daha güçlü bir konuma erişmelerini sağlamıştır (Doğan, 2019; Keidan & Amsler, 2009).

5. Yöneten Göç: Göçmenlerin Yönetimler Üzerindeki Etkisi

Günümüzde göçmenlerin, buldukları toplumlarda pasif bireyler olmaktan çıkıp aktif katılımcılara dönüşmesi, göç yönetimi paradigmasında önemli bir değişimi temsil etmektedir. Zamanla, göçmenlerin ekonomik, sosyal ve politik süreçlerdeki etkilerinin artmasıyla birlikte, "yöneten göç" kavramı ortaya çıkmıştır. Bu kavram, göçmenlerin yalnızca yönetilen bireyler değil, toplumların dönüşümüne yön veren aktif aktörler olarak algılandığı bir yaklaşımı ifade eder. Yöneten göç, göçmenlerin yönetimler ve toplumlar üzerindeki etkilerini dört temel boyutta inceler: politik katılım, ekonomik katkı, kültürel etki ve hak talebi (Shamilov & Kara, 2021: 109-127).

Göçmenlerin siyasi alanda artan hakları ve temsili, onların yönetimler üzerindeki etkisini artırmıştır. Vatandaşlık haklarını elde ederek ve seçimlere katılarak, göçmenler politika yapım süreçlerine dahil olmaktadır. Göçmenlerin siyasi katılımı, demokratik yapıların daha kapsayıcı hale gelmesini sağlarken, haklarını da daha etkin bir şekilde savunabilmelerini mümkün kılmaktadır (Kaya, 2021).

Politik Katılım: Göçmenlerin siyasi katılımı, yöneten göç kavramının önemli bir bileşenidir. Vatandaşlık haklarını kazanan göçmenler, yerel ve ulusal düzeylerde seçme ve seçilme haklarına sahip olarak, siyasi süreçlere etkin katılım sağlayabilmektedir. Bu durum, göçmenlerin sadece topluma entegrasyonunu değil, aynı zamanda karar alma mekanizmalarında doğrudan rol almalarını da mümkün kılmaktadır. Örneğin, Almanya'da Türk kökenli bireylerin belediye meclisleri ve federal parlamentoda görev almaları, göçmenlerin siyasi arenada etkin aktörler olduğunu göstermektedir (Bo & Jiani, 2016; Rüdebusch, 2013).

Göçmenlerin siyasi katılımı, demokratik kurumların daha kapsayıcı ve temsili bir yapıya kavuşmasına katkı sağlar. Bu süreç, göçmenlerin kendi topluluk ihtiyaçlarını dile getirmelerine ve ev sahibi toplumda daha adil politikaların oluşturulmasına olanak tanır. Göçmenlerin siyasi alanda aktif rol alması, göç karşıtı söylemlerin dengelenmesine ve toplumsal uyumun güçlendirilmesine yardımcı olur (De Haas et al., 2020).

Ekonomik Katkı: Göçmenlerin ekonomik etkileri, yöneten göç anlayışının temel unsurlarından biridir. Göçmenler, işgücüne katılarak ev sahibi ülkelerin ekonomilerini desteklemektedir. Göçmen işçiler hem becerili hem de beceri gerektirmeyen iş gücü açıklarını kapatırken, yenilikçi fikirleriyle ekonomik kalkınmayı hızlandırmaktadır. Ayrıca, girişimcilik faaliyetleriyle yeni istihdam alanları oluşturarak ekonomik büyümeye katkı sağlamaktadırlar. Örneğin, ABD'de göçmen girişimciler, Silikon Vadisi'ndeki yenilikçi şirketlerin önemli bir bölümünü kurarak ekonomide öncü bir rol oynamaktadır (Betts, 2011).

Göçmenler, iş gücüne katılım ve girişimcilik faaliyetlerinin ötesinde, uluslararası ticaret ve yatırım süreçlerinde de önemli bir rol üstlenmektedir. Özellikle diaspora toplulukları aracılığıyla ülkeler arası ticareti güçlendiren göçmenler, ev sahibi ülkelerin yanı sıra kendi köken ülkelerinin ekonomik kalkınmasına da katkıda bulunmaktadır. Bu durum, göçmenlerin ekonomik etkilerinin yalnızca bireysel düzeyde değil, aynı zamanda küresel ekonomik sistem çerçevesinde de ele alınması gerektiğini göstermektedir (Üçler & Özşahin, 2020).

Kültürel Etki: Göçmenlerin kültürel etkisi, yöneten göç kavramının toplumsal boyutunu vurgulamaktadır. Farklı kültürel geçmişlere sahip göçmenler, ev sahibi toplumların kültürel çeşitliliğini artırarak sosyal normları ve değerleri dönüştürmektedir. Bu durum, toplumların daha kapsayıcı ve hoşgörülü bir yapıya kavuşmasını sağlamaktadır. Kültürel etkileşim, yalnızca ev sahibi toplumu değil, aynı zamanda göçmen topluluklarının kendi kimliklerini koruma ve güçlendirme çabalarını da desteklemektedir (Kymlicka, 1995).

Göçmenlerin kültürel alanlardaki liderlik rolleri, onların ev sahibi toplumlara yaptıkları katkıları daha görünür hale getirmektedir. Sanat, spor ve edebiyat gibi alanlarda öne çıkan göçmen kökenli bireyler, toplumların kültürel çeşitliliğini ve zenginliğini artırmaktadır. Örneğin, göçmen kökenli sanatçıların uluslararası alandaki başarıları, kültürel etkileşim ve uyumun somut göstergelerinden biridir. Ayrıca, göçmen toplulukları tarafından düzenlenen kültürel festivaller, ev sahibi toplumların bu toplulukları daha iyi anlamasına olanak sağlamaktadır (Praswati et al., 2020).

Hak Talebi: Göçmenlerin yönetimler üzerindeki etkilerinin bir diğer önemli boyutu, hak talebi ve savunuculuk faaliyetleridir. Göçmenler, sivil toplum kuruluşları ve politik baskı grupları aracılığıyla, kendi haklarını korumak ve toplumsal süreçlere dahil olmak için mücadele ederler. Bu çabalar, göçmenlerin kendi seslerini duyurmasını sağlarken, aynı zamanda ev sahibi toplumlarda insan hakları ve sosyal adalet anlayışını güçlendirir (Tarán & Demaret, 2006). Göçmenlerin hak

talepleri, yalnızca bireysel haklarının korunmasını değil, aynı zamanda toplumsal dönüşümü de hedefler. Örneğin, göçmenlerin çocuklarının eğitim hakkı, sağlık hizmetlerine erişim ve çalışma izinleri gibi konularda yürüttükleri kampanyalar, ev sahibi toplumların politikalarını etkileyebilmektedir. Göçmen hakları hareketleri, sadece göçmen topluluklarının değil, genel olarak insan hakları mücadelesinin bir parçası haline gelmektedir (Scholten, 2013).

Göçmen toplulukları tarafından yürütülen hak arama çabaları, toplumsal dönüşümlerin şekillenmesinde önemli bir role sahiptir. Buna ilişkin bir çalışma, göçmenlerin uluslararası alandaki hak talepleriyle, ülkeler arası siyasi ve ekonomik ilişkilerin de etkilendiğini ortaya koymuştur. Özellikle, mültecilerin barınma, eğitim ve sağlık gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması konusunda uluslararası iş birliğinin artırılması gerektiği vurgulanmıştır (Mani, 2009). Göçmenlerin hak talepleri, yalnızca kendi bireysel ihtiyaçlarının giderilmesini değil, aynı zamanda uluslararası politikaların da daha insani ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasını sağlamaktadır.

Diğer bir çalışma, göçmenlerin topluma entegrasyon süreçlerinin, haklarını etkin bir şekilde talep etmeleri yoluyla daha kapsayıcı hale geldiğini belirtmiştir. Örneğin, Türkiye'deki Suriyeli göçmenlerin, sosyal hizmetlere erişimde karşılaştıkları güçlükler, bu grupların hak arama mekanizmalarını daha aktif kullanmalarına yol açmıştır (Sadoğlu, 2017). Bu süreç, Göçmenlerin hak taleplerini etkin biçimde dile getirmesi hem göçmen toplulukların haklarının korunmasına hem de toplumlar arası uyumun güçlenmesine katkıda bulunmaktadır. Bu süreç, toplumların daha eşitlikçi bir yapıya kavuşmasında önemli bir rol oynamaktadır.

5.1. Yöneten Göç Paradigmasına Geçişin Zorlukları

Toplumsal dönüşüm süreçlerinde önemli roller üstlenen göçmenler, geçiş aşamalarında çevresel engeller, entegrasyon zorlukları, sosyo-kültürel dirençler ve siyasi kutuplaşmalar gibi çeşitli bariyerlerle karşı karşıya kalmaktadır. Göçmen nüfusundaki artış, bazı toplumlarda kültürel, sosyal ve ekonomik dönüşümlere yönelik dirençleri tetikleyebilir. Ev sahibi toplumlar, göçmenleri yabancı ve farklı unsurlar olarak algılayabilir, hatta onların varlığını ulusal ya da kültürel kimliklerine yönelik bir tehdit olarak değerlendirebilir (Çahantimur & Öztürk, 2018).

Bu algı, göçmenlere yönelik olumsuz önyargıların ve sosyal tepkilerin güçlenmesine neden olabilir. Göçmenlerin siyasi sürece aktif katılımı, mevcut siyasi kutuplaşmaları daha da şiddetlendirme potansiyeline sahiptir. Göç karşıtı ve popülist ideolojilerin etkisindeki söylemler, özellikle göç politikalarına ilişkin tartışmaların bölünmeleri artırma ve sosyal uyumu zayıflatma eğiliminde olduğu seçim dönemlerinde, göçmenlerin toplumsal yapılara entegrasyonunu önemli ölçüde engelleyebilir. Bu durum da nihayetinde göçmenlerin siyasi katılım isteklerini aşındırabilir. (Akarca & Tansel, 2015)

Göçmenlerin topluma uyum sağlaması, kapsayıcı politikalar gerektirmektedir. Ancak, eğitim, dil ve iş bulma konularındaki yetersiz destek, entegrasyonu zorlaştırabilir. Toplumsal ön yargılar ve ayrımcı uygulamalar da bu zorlukları artırabilir (Esenlikci & Engin, 2019).

Nihayetinde, bu zorlukların üstesinden gelebilmek için hem göçmenlerin hem de ev sahibi toplumların kapsayıcılığı teşvik eden değerleri benimsemesi ve sosyal uyumu güçlendirmek adına ortak çaba göstermesi gerekmektedir. Yöneten göç paradigmasının hedeflerine ulaşabilmesi için, göçmenlerin topluma aktif katılımını teşvik eden politikalar geliştirilmesi ve entegrasyon engellerinin azaltılması kritik önem taşımaktadır. Bu süreç, yalnızca göçmenlerin uyum sağlamasını değil, aynı zamanda ev sahibi toplumların da daha açık ve kapsayıcı bir yaklaşım benimsemesini gerektirmektedir (Bakogiannis et al., 2020; Özgüzel, 2019).

5.2. Küresel Göç Dinamiklerinde Yöneten Göçün Etkisi

Küreselleşme, göçmenlerin toplumsal ve ekonomik alanlardaki katılımlarını arttırarak, toplumların dönüşüm süreçlerini önemli ölçüde etkilemiştir. Geleneksel göç politikalarının göçmen entegrasyonuna odaklanmasından farklı olarak, çağdaş yönetim yaklaşımları, göçmenlerin liderlik potansiyelini teşvik etmeye ve karar alma süreçlerine işbirlikçi katılımlarını geliştirmeye odaklanmaktadır (Boehm, 2007).

Bu dönüşüm, ekonomik ve teknolojik gelişmelerle daha da pekişmektedir. Göçmenler, inovasyon ve teknoloji alanlarında önemli roller üstlenerek küresel rekabet dinamiklerini etkilemekte, ayrıca çokuluslu şirketlerin üst düzey yönetimlerinde giderek daha fazla yer alarak iş dünyasında çeşitliliğin artmasına katkı sağlamaktadırlar (Baycan, 2013).

5.3. Göçmenlerin Yönetim Sürecine Katılımında Zorluklar

Göçmenlerin yönetim süreçlerine katılımında çeşitli yapısal ve toplumsal engeller bulunmaktadır. Başlıca engeller ayrımcılık ve önyargılardır. Göçmenler, gittikleri ülkelerde kültürel farklılıkları nedeniyle dışlanmakta, bu durum da onların toplumsal entegrasyonunu ve siyasi katılımını zorlaştırmaktadır. Dil bariyerleri ve kültürel farklılıklar da göçmenlerin yerel topluluklarla iletişimini güçleştirerek sosyal uyum sürecini yavaşlatmaktadır (Esenlikci & Engin, 2019).

Ayrıca, bazı ülkelerde göçmenlerin vatandaşlık haklarına erişiminin sınırlı olması ve siyasi sistemlerde aktif rol almalarının engellenmesi, onların yönetim süreçlerinde daha fazla söz sahibi olmasını engelleyebilmektedir. Bu sorunların üstesinden gelebilmek için kapsamlı ve kapsayıcı politikalar geliştirilmelidir. Öncelikle, göçmen haklarını koruyan ve toplumsal uyum süreçlerini destekleyen yasaların hayata geçirilmesi gerekmektedir (Ereş, 2016).

Eğitim ve istihdam olanaklarının artırılması, göçmenlerin ekonomik bağımsızlık kazanarak yönetim süreçlerine daha aktif katılım göstermelerini sağlayacaktır.

Ayrıca, toplumda göçmenlerin katkılarını ön plana çıkaran farkındalık kampanyaları düzenlenmeli ve ayrımcılıkla mücadeleye yönelik bilinçlendirme çalışmaları yürütülmelidir (Özgüzel, 2019).

5.4 Göçmenlerin Karar Alma Süreçlerine Katılımını Artırmak İçin Öneriler

Göçmenlerin yönetim süreçlerine aktif katılımının hem bireysel hem de toplumsal gelişim açısından kritik bir öneme sahip olduğu vurgulanmaktadır. Bu katılımın desteklenebilmesi için, kapsayıcı politikaların geliştirilmesi, liderlik imkanlarının artırılması ve toplumsal farkındalığın güçlendirilmesi gerekliliği ifade edilmektedir (Ahari et al., 2012; Arun, 2008).

Başlangıçta, göçmenlerin haklarını koruyucu ve toplumsal bütünleşme süreçlerini destekleyen politika girişimlerinin geliştirilmesi kritik önem taşımaktadır. Eğitim ve istihdam imkanlarının artırılması, göçmenlerin ekonomik özerklik kazanmasına ve karar alma mekanizmalarında daha etkin roller üstlenmesine imkân sağlayacaktır. Özellikle liderlik pozisyonlarına ulaşmalarını teşvik eden programlar, göçmenlerin yalnızca toplumla bütünleşmesini değil, aynı zamanda yönetim süreçlerinde etkin bir biçimde yer almalarını da destekleyecektir (Boehm, 2007).

Ayrıca, toplumda göçmenlerin toplumsal katkılarını vurgulayan farkındalık kampanyaları düzenlenmeli ve ayrımcılıkla mücadele için bilinçlendirme çalışmaları yürütülmelidir. Bu tür girişimler, göçmenlerin toplumun sadece pasif bir parçası değil, aynı zamanda aktif katılımcılar ve karar alıcılar olarak görülmesini sağlayacaktır (Badwi, 2023).

Bununla birlikte, siyasi katılımın teşvik edilmesi, göçmenlerin demokratik süreçlerde daha etkin rol oynamalarını sağlayacaktır. Vatandaşlık ve seçme-seçilme haklarına erişimin kolaylaştırılması, göçmenlerin yerel ve ulusal düzeyde siyasi faaliyetlere katılımını artırarak,

yönetim mekanizmalarında daha güçlü bir konuma sahip olmalarına imkân tanıyacaktır (Bäck & Soininen, 1998).

Bu nedenle, göç ve yönetim arasındaki dinamik bağ yalnızca bireysel başarı öykülerinden ibaret değil, aynı zamanda toplumsal ilerlemede ve kapsayıcı bir geleceğin temelinde yer alır. Göçmenlerin yönetim süreçlerine katılımı, toplumların çeşitlilikle şekillenmesine ve daha sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasına katkı sağlayacaktır.

6. Sonuç

Göç olgusu, küresel dinamikleri şekillendiren en önemli unsurlardan biri haline gelmiş, artık sadece nüfus hareketliliği değil, ekonomik, siyasi ve sosyal yapıları dönüştüren bir güç olarak görülmeye başlanmıştır. Göçmenlerin topluma katılımı yalnızca entegrasyon meselesi değil, aynı zamanda yeni bir yönetim anlayışının inşasıdır. Yönetici göç kavramı, göçmenlerin sadece uyum sağlamaya çalışan bireyler değil, toplumu şekillendiren, ekonomik ve siyasi sistemleri etkileyen aktörler olduğunu ortaya koyar. Bu dönüşüm, göçmen haklarının genişletilmesini gerektirmekle kalmaz, aynı zamanda daha kapsayıcı, sürdürülebilir ve yenilikçi toplumlar inşa etmek için bir fırsat sunar. Küresel göç politikaları artık geleneksel sınır yönetimi ve denetim mekanizmalarının ötesine geçerek, göçmenleri yalnızca misafirlere değil, toplumsal yapının kalıcı ve üretken bir parçası olarak ele almalıdır.

Göç dinamikleri, geleneksel bakış açılarından uzaklaşarak daha kapsayıcı ve dönüştürücü bir paradigma benimsemektedir. Artık göç yönetimi, göçmenleri pasif bir uyum sürecine zorlamak yerine, onların toplumsal süreçlerde aktif roller üstlenmesini teşvik eden politikaları gündeme getirmektedir. Yöneten göç kavramı, göçmenlerin yalnızca ekonomik katkı sağlayan bireyler olmanın ötesinde, siyasi ve sosyal karar mekanizmalarında yer alan liderler haline gelmesini ifade eder. Bu paradigma, yalnızca göçmenler için değil, göç alan toplumlar için de büyük fırsatlar yaratmaktadır. Kültürel çeşitliliğin getirdiği yaratıcılık ve yenilik, ekonomik büyümeyi desteklemekte, toplumsal dayanıklılığı artırmakta ve daha sürdürülebilir kalkınma modellerinin önünü açmaktadır.

Göç yönetimi ile yöneten göç arasındaki bu paradigmatik dönüşüm, göçmenlerin artık sadece bireysel varlıklar değil, toplumsal süreçlerde aktif aktörler olarak algılanmasını sağlamaktadır. Bu değişim, yönetim mekanizmalarının göçmenleri yalnızca entegre etme çabalarının ötesine geçerek, onları karar alma süreçlerine dahil eden kapsayıcı politikalar üretmesini zorunlu kılmaktadır. Devletler, göç politikalarını daha katılımcı hale getirme ihtiyacı duymakta, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları aracılığıyla göçmenlerin toplumsal uyumunu sağlamak yerine, onları yönetici ve dönüştürücü bir pozisyona taşımaktadır. Göç süreci, artık yalnızca göç alan ülkelerin değil, göç veren ülkelerin de dahil olduğu çift yönlü bir dinamik olarak ele alınmaktadır. Bu dönüşüm, küresel iş birliği gerektiren, çok boyutlu bir göç yönetim stratejisini zorunlu hale getirmektedir.

Göç olgusunun küresel güvenlik politikalarına etkisi de giderek daha belirgin hale gelmektedir. Geleneksel olarak göç, sınır güvenliği ve ulusal tehdit perspektifiyle ele alınırken, günümüzde uluslararası ilişkilerde önemli bir müzakere aracı ve stratejik unsur haline gelmiştir. Göç, uluslararası pazarlıklarda bir güç unsuru olarak kullanıldığında, sadece kriz yönetiminin değil, aynı zamanda küresel güvenlik stratejilerinin de bir parçası olmaktadır. Göçün uluslararası politika üzerindeki etkisi, devletlerarası ilişkileri yeniden şekillendirmekte ve yeni iş birlikleri veya kriz alanları yaratmaktadır. Ancak bu durum, devletleri insan haklarına sıkı bağlılık ile ulusal çıkarlar arasındaki dengeyi kurmak gibi zorlu bir sorumlulukla karşı karşıya bırakmaktadır. Bu yeni dengede göç, sadece kontrol edilmesi gereken bir olgu değil, aynı zamanda yönetilmesi gereken bir fırsat olarak görülmelidir.

Gelecekte göç politikalarının başarısı, insani değerler ile güvenlik öncelikleri arasındaki dengeyi kurma becerisine bağlı olacaktır. Devletler, yalnızca sınırlarını koruma refleksiyle hareket ederse, toplumsal gerginlikler artacak, ekonomik fırsatlar kaçırılacak ve sosyal uyum süreçleri başarısız olacaktır. Öte yandan, göçmenlerin yalnızca insani yardımlarla desteklenen bir grup olarak değil, topluma katkı sağlayan bireyler olarak konumlandırılması, daha kapsayıcı ve sürdürülebilir politikaların temelini oluşturacaktır.

Bu süreç, göçmenlerin ekonomik, sosyal ve siyasi katılımını teşvik eden politikalar geliştirmeyi, ayrımcılığı ve ötekileştirmeyi önlemeyi ve çok kültürlü toplum yapılarının güçlenmesini gerektirmektedir. Küresel göç yönetimi, yalnızca sınırları koruma ve göç akışlarını kontrol etme meselesi olmaktan çıkmalı, aynı zamanda göçün sunduğu fırsatları değerlendirebilen, geleceğe yönelik bir vizyon geliştiren bir anlayışla ele alınmalıdır. Devletler, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve özel sektör iş birliğiyle göç politikalarını daha katılımcı, daha adil ve daha sürdürülebilir hale getirmek için yeni stratejiler geliştirmelidir.

Sonuç olarak, yöneten göç anlayışı, göçmenleri topluma yük olarak değil, toplumun geleceğini şekillendiren ve geliştiren aktörler olarak görmeyi gerektirir. Bu perspektif, yalnızca göçmenlerin yaşam kalitesini artırmakla kalmaz, aynı zamanda göç alan toplumların ekonomik, sosyal ve kültürel olarak daha güçlü hale gelmesini sağlar. Küresel göç politikalarının geleceği, kapsayıcılığı ve insan odaklılığı merkeze alan bir anlayışla şekillenmeli, güvenlik ve insani değerler arasında sürdürülebilir bir denge kurulmalıdır. Bu değişimi, yalnızca göçmenlerle sınırlandırmadan, daha geniş bir perspektiften ele aldığımızda, umuyorum ki bu durum tüm insanlık için daha kapsayıcı, adil ve dayanıklı bir dünya inşa etmenin anahtarı olacaktır.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Bu araştırmanın hazırlanmasında herhangi bir dış destek alınmamıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışma tek yazarlı olup yazarın katkı oranı %100'dür.

Çatışma Beyanı: Bu çalışma tek yazarlı olup çıkar çatışması yoktur.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı: Bu araştırmanın her aşamasında "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi"nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu çalışmanın yazım sürecinde etik kurallarına uygun alıntı yapılmış ve kaynakça oluşturulmuştur. Çalışma intihal denetimine tabi tutulmuştur

Etik Kurul İzni: Çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir.

Kaynakça

- Ager, A., & Strang, A. J. (2008). Understanding Integration: A Conceptual Framework. *Journal of Refugee Studies*, 21(2), 166-191. <https://doi.org/10.1093/jrs/fen016>
- Ahari, S. S., Habibzadeh, S., Yousefi, M., Amani, F., & Abdi, R. (2012). Community based needs assessment in an urban area; A participatory action research Project, *BMC Public Health* 12(1), 161. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-12-161>
- Akarca, A. T., & Tansel, A. (2015). Impact of internal migration on political participation in Turkey. *IZA Journal of Migration*, 4, 1, <https://doi.org/10.1186/s40176-014-0025-4>
- Akyüz, M. (2019). Bilgi çağında yeni bir liderlik: resonant (ahenk yaratan) liderlik. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 1820-1834. <https://doi.org/10.26466/opus.580701>
- Arun, S. (2008). Managing assets and vulnerability contexts: vistas of gendered livelihoods of adivasi women in South India. *SSRN Electronic Journal*. RELX Group (Netherlands). <https://doi.org/10.2139/ssrn.1265549>
- Aslan, D., Koç, E., & Çolaklar, M. (2018). Yaşlıların sağlık/hastalık durumlarının toplum sağlığı açısından değerlendirilmesi. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi* 21(2), 29-48. <https://doi.org/10.18490/sosars.476030>

- Aslantürk, O. (2020). Türkiye'ye yönelik göç ve iltica hareketleri: suriyeliler örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdare Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 172-201. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1018580>
- Bäck, H., & Soininen, M. (1998). Immigrants in the political process. *In Scandinavian Political Studies*, 21(1), 29-50. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9477.1998.tb00002.x>
- Badwi, E. (2023). Integration and participation of refugees and migrants: building inclusive societies. Erişim adresi: <https://ehab-badwi.medium.com/integration-and-participation-of-refugees-and-migrants-building-inclusive-societies-9b806ef772c0>
- Bahar, D., Brough, R., & Peri, G. (2024). Forced migration and refugees: policies for successful economic and social integration. Erişim adresi: <https://doi.org/10.3386/w32266>
- Bakogiannis, E., Kyriakidis, C., & Milioni, T. (2020). The struggle for integration of refugees and immigrants: examples of integration of refugees in European cities and the case study of Athens. *Deleted Journal*, 3(1), 18-27. <https://doi.org/10.26417/ejef.v3i1.p18-27>
- Baycan, T. (2013). Turkish entrepreneurship in Europe. *European Review*, 21(3), 382-393. <https://doi.org/10.1017/s1062798713000343>
- Baycan-Levent, T., & Nijkamp, P. (2009). Characteristics of migrant entrepreneurship in Europe. *Entrepreneurship and Regional Development*, 21(4), 375-397. <https://doi.org/10.1080/08985620903020060>
- Baykal, S., & Yılmaz, L. (2020). Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile Göç İdaresi bağlamında Türkiye'nin yeni göç siyaseti. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 633-652. <https://doi.org/10.17541/optimum.739217>
- Betts, A. (2011). *Global migration governance*. Oxford University Press.
- Bilecen, B., & Araz, R. (2015). Londra'da yaşayan Türkiyeli göçmenlerin etnik ve mezhepsel aidiyetleri. *Göç Dergisi*, 1(3), 54-71.
- Birleşmiş Milletler. (1990). *Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme*. New York: Birleşmiş Milletler. URL: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?chapter=4&mtdsg_no=IV-13 Erişim Tarihi: 24.10.2025
- Bo, W., & Jiani, W. (2016). Political aspirations, participations and influence of Turkish muslims in Germany. *Journal of Middle Eastern and Islamic Studies (in Asia)*, 10(2), 99-120. <https://doi.org/10.1080/19370679.2016.12023284>
- Boehm, A. (2007). Immigrant participation in decision-making processes at the local Level: A comparison of immigrants and veterans in Israel. *International Migration*, 45(4), 135-173. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2435.2007.00422.x>
- Çahantimur, A., & Öztürk, R. B. (2018). Urban poverty caused by the immigrants: a challenge to the local government in Bursa, Turkey, *Tech eBooks*. <https://doi.org/10.5772/intechopen.72165>
- Çakmak, M. (2021). "Take me back to my homeland dead or alive!": The myth of return among London's Turkish-Speaking community, *Frontiers in Sociology*, 6, <https://doi.org/10.3389/fsoc.2021.630558>
- Chaplynskyi, K., Savishchenko, V. M., & Shevchenko, S. (2019). Contemporary migration paradigm: managerial, legal, economic and sociocultural perspectives. *Economic Annals*, XXI, 179, 40-52. <https://doi.org/10.21003/ea.v179-04>

- Chekovik, T., & Achkoski, J. (2019). Border control and using analysis tools due to the humanitarian aspect of the immigrant crisis. *International Letters of Social and Humanistic Sciences*, 85, 1-13. <https://doi.org/10.18052/www.scipress.com/ilshs.85.1>
- Collinson, S. (1999), *Globalization and the dynamics of international migration: implications for the refugee regime*, Working Paper No.1, UN High Commissioner for Refugees (UNHCR). <https://www.refworld.org/reference/research/unhcr/1999/en/87410>
- Dağlı, Z. (2019). Düzce'deki göçmenlerin sorunlarına yönelik çözüm önerileri ve bir değerlendirme araştırması. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 12(1), 1-14. <https://doi.org/10.25287/ohuiibf.499876>
- De Haas, H., Castles, S., & Miller, M. J. (2020). *The age of migration: International Population Movements in the Modern World*. Guilford Publications.
- De la Cova, A. (2008). *The 42 most influential latino politicians*, Erişim adresi: <https://latinamericanstudies.org/latinos/politicians.htm>
- Doğan, İ. F. (2019). Algılanan sosyal destek ile yaşam tatmini ve özgüven ilişkisi: göçmenler üzerinde bir araştırma. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 12(18), 586-606. <https://doi.org/10.26466/opus.585405>
- Dustmann, C., & Glitz, A. (2011). Migration and education, *Handbook of the Economics of Education*, 4, 327-439
- Eraydın, A., Taşan-Kok, T., & Vranken, J. (2010). Diversity matters: immigrant entrepreneurship and contribution of different forms of social integration in economic performance of cities. *European Planning Studies*, 18(4), 521-543. <https://doi.org/10.1080/09654311003593556>
- Ereş, F. (2016). Problems of the immigrant students' teachers: are they ready to teach?, *International Education Studies*, 9(7), 64-71. <https://doi.org/10.5539/ies.v9n7p64>
- Esenlikci, A. C., & Engin, M. A. (2019). 1960'dan günümüze Avrupa Birliği ülkelerinde yaşayan Türk göçmenlerin sorunları. *Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 8(20), 59-77. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/717739>
- Fairlie, R. W., & Lofstrom, M. (2015). Immigration and entrepreneurship. *Handbook of The Economics of International Migration*, 1, 877-911. <https://doi.org/10.1016/b978-0-444-53768-3.00017-5>
- Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration. (2018). *International Journal of Refugee Law*, 30(4), 774-816. <https://doi.org/10.1093/ijrl/eez009>
- Göksel, G. U. (2017). *What is just integration?*, Springer eBooks, Springer Nature. https://doi.org/10.1007/978-3-319-65843-8_3
- Göksel, G. U., & Sert, D. Ş. (2018). *Dünya göçmenler gününde küresel mutabakat üzerine yeniden düşünmek*. Erişim adresi: <https://birikimdergisi.com/guncel/9267/dunya-gocmenler-gununde-kuresel-mutabakat-uzerine-yeniden-dusunmek>
- Goldstein, A., & Venturini, A. (2016). International migration policies: should they be a new G20 topic?. *China & World Economy*, 24(4), 93-110. <https://doi.org/10.1111/cwe.12169>
- Güler, H. (2020). Göç ve entegrasyon: Türkiye'de "uyum" ama nasıl?. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 245-268. <https://doi.org/10.36543/kauibfd.2020.ek1.012>
- Hollifield, J. F. (2004). The emerging migration state. *International Migration Review*, 38(3), 885-912.

- Hirschman, C. (2013). The contributions of immigrants to american culture. *Daedalus*, 142(3), 26-47. https://doi.org/10.1162/daed_a_00217
- Ioannou, A. (2016). The 8th global forum on migration and development, 13-15 October 2015, Istanbul, Turkey: *The “Plan B” Migration Governance. Social Cohesion and Development*, 10(2), 157-161. <https://doi.org/10.12681/scad.9979>
- İçduygu, A. (2009). Turkish migrant participation in civic and political life. *Turkish Studies*, 10(2), 135-137. <https://doi.org/10.1080/14683840902863962>
- İçduygu, A., & Keyman, E. F. (2000). Globalization, security, and migration: the case of Turkey. In *Global Governance A Review of Multilateralism and International Organizations*, 6(3), 383-398. <https://doi.org/10.1163/19426720-00603006>
- Kavuş, H. K. (2019). Diasporada güzellik: Almanya’da kadın etnik girişimciliği. *Kültür ve İletişim*, 22(44), 95-124. <https://doi.org/10.18691/kulturveiletisim.629060>
- Kaya, D. A. (2021). Zorunlu göç ve dayanıklılık planlaması: Türkiye’nin Suriye zorunlu göçü deneyimi. *METU Journal of the Faculty of Architecture*, 38(2), 115-144. <https://doi.org/10.4305/metu.jfa.2021.2.2>
- Keidan, G., & Amsler, T. (2009). Engaging California’s newcomers. *National Civic Review*, 98(1), 52-61. <https://doi.org/10.1002/ncr.243>
- Keleşmehmet, H. (2018). Immigrant health in the World and in Turkey. *The Journal of Turkish Family Physician*, 9(4), 119-126. <https://doi.org/10.15511/tjtfp.18.00419>
- Kenney, M. T. (2012). Evolutionary leadership theory. *Journal of Leadership Studies*, 6(1), 85-89. <https://doi.org/10.1002/jls.21233>
- Kibar, S. (2020). Açık sınırlar mı kapalı sınırlar mı: işte bütün mesele bu mu?. *Kilikya Felsefe Dergisi*, 7(1), 62-76. <https://doi.org/10.5840/kilikya2020715>
- Köse, M., & Asar, A. (Ed.). (2024). *Göç Yönetimi Tartışmaları – 1*. Ankara: GAV Perspektif Yayınları.
- Küçükbaşol, Y., & Pekdoğan, H. (2019). Türkiye’nin göç yönetim süreci ve Jandarmanın dönüşümü. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 18(2), 887-903. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/674148>
- Kurt, N. (2018). Kent yönetiminde ekonomik misyon ve gelecek perspektifi. *Kent Akademisi*, 11(2), 214-231. <http://dergipark.gov.tr/kent/issue/38213/414401>
- Kymlicka, W. (1995). *Multicultural citizenship: a liberal theory of minority rights*. Oxford University Press.
- Lortoğlu, C. (2017). Suriyeli mültecilerin “misafir” olma haline misafirperverlik hukuku ve etiği açısından bakış. *İnsan ve İnsan Dergisi*, 4(11), 54-80. <https://doi.org/10.29224/insanveinsan.289156>
- Mani, S. M. (2009). Devletler özel hukukunda göçmenlerin statüsü ve göçmenlere ait düzenlemeler. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 58(3), 505-523.
- McGarvey, C. (2005). Immigrants and civic engagement. *National Civic Review*. 94(3), 35-41. <https://doi.org/10.1002/ncr.107>
- Nacarino, R. C., Novotný, V., & Lageson, J. (2013). Migrating towards participation: immigrants and their descendants in the political process. *European View* 12(1), 167-168, <https://doi.org/10.1007/s12290-013-0260-8>

- Nişancı, Z. N., Oğrak, A. & Ayvazoğlu, A. (2019). Göçmenlik, göçmen girişimcilik ve göçmen türk girişimciler üzerine bir değerlendirme. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 6(48), 4616-4626. <https://doi.org/10.26450/jshsr.1707>
- Öge, H. S., & Canbolat, M. A. (2019). Farklılıkların yönetiminin örgütsel yaratıcılık ve yenilik performansı üzerine etkisi: tekstil sektöründe bir uygulama. *Yorum-Yönetim-Yöntem Uluslararası Yönetim-Ekonomi ve Felsefe Dergisi*, 7(2), 111-128. <https://doi.org/10.32705/yorumyonetim.615959>
- Ögelman, N., Money, J., & Martin, P. (2002). Immigrant cohesion and political access in influencing host country foreign policy. *SAIS Review*, 22(2), 145-165. <https://doi.org/10.1353/sais.2002.0045>
- Özgüzel, S. (2019). Early intervention to further migrant children's success in Turkish education: the example of the Netherlands. *Revista San Gregorio*, 36, 361-374. <https://doi.org/10.36097/rsan.v0i36.1230>
- Özkoçak, Y. (2019). "Göçmen ve sinema" Avrupa göçmen sineması ve Türk asıllı yönetmenler. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 429-452. <https://doi.org/10.30692/sisad.612812>
- Özkul, G., & Dengiz, S. (2018). Göçmen girişimcilik bağlamında Suriyeli göçmenlerin Hatay iline olan ekonomik katkıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(26), 897-919. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/612377>
- Pachon, H., & DeSipio, L. (1992). Latino elected officials in the 1990s, *PS: Political Science & Politics*. 25(2), 212-217. doi:10.2307/419710 <https://doi.org/10.2307/419710>
- Pérez-Sales, P., Galán-Santamarina, A., Zunzunegui, M. V., & López-Martin, S. (2022). Refugee camps as torturing environments—an analysis of the conditions in the Moria Reception Center (Greece) based on the torturing environment scale. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(16), 10233. <https://doi.org/10.3390/ijerph191610233>
- Praswati, A. N., Tikarina, Q. N., & Fadhali, A. F. (2020). Attraction of cultural festival on travel destination. *KnE Social Sciences*. 4(6), 536-554. <https://doi.org/10.18502/kss.v4i6.6625>
- Rüdebusch, E. (2013). *A German Obama? A comparison of African Americans and German immigrants of Turkish descent in terms of integration and political participation*. Erişim adresi: <https://www.grin.com/document/214920>
- Sadoğlu, H. (2017). Türkiye'de yabancı göçmenlerin entegrasyon sorunları. *Göç ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 18-34.
- Şahin, M. (2020). Küresel kamusal bir mal (veya kötü) olarak göç. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2), 353-366. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.640863>
- Schloenhardt, A. (2018). Global compact for migration. Erişim adresi: <https://espace.library.uq.edu.au/view/UQ:1d060b1>
- Scholten, P. (2013). *Framing immigrant integration: dutch research-policy dialogues in comparative perspective*. Amsterdam University Press.
- Shamilov, G., & Kara, C. Ö. D. (2021). Birinci dağlık Karabağ savaşı göçmenlerinin sosyo-ekonomik sorunları: Bakü Binegedi ilçesi örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 19(Özel), 107-136. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1888032>

- Shinnar, R. S., & Nayır, D. Z. (2018). Immigrant Entrepreneurship in an emerging economy: the case of Turkey. *Journal of Small Business Management*, 57(2), 559-575. <https://doi.org/10.1111/jsbm.12408>
- Sürücü, L., & Maşlakçı, A. (2021). Kapsayıcı liderlik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 22(2), 201-215. <https://doi.org/10.31671/doujournal.973009>
- Tanrıkulu, F. (2020). The Political economy of migration and integration: effects of immigrants on the economy in Turkey. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 19(4), 364-377. <https://doi.org/10.1080/15562948.2020.1810840>
- Tarán, P. A., & Demaret, L. (2006). Action imperatives for trade unions and civil society. *Asian and Pacific Migration Journal* 15(3), 391-404. <https://doi.org/10.1177/011719680601500306>
- Tetik, S., & Ünal, A. (2018). Akademisyenlerin dönüştürücü liderlik algısı üzerine bir araştırma. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 16(1), 20-42. <https://doi.org/10.11611/yead.441902>
- The Importance Of Ethnic Identity, Incumbency Advantage. (2024). Erişim adresi: <https://www.bartleby.com/essay/The-Importance-Of-Ethnic-Identity-Incumbency-Advantage-F3HJ9SEJFL9X>
- Üçler, G., & Özşahin, Ş. (2020). The role of remittances on poverty reduction: an empirical analysis on developing countries. *Pressacademia*, 7(4), 346-354. <https://doi.org/10.17261/pressacademia.2020.1308>
- Vicente, M. (2011). Die arbeit der integrationsbeiräte in Deutschland. *Forschungsjournal Soziale Bewegungen*, 24(2), 38-43. <https://doi.org/10.1515/fjsb-2011-0206>
- Yuniarto, P. R. (2018). From entrepreneurship to social activist: the role of Indonesian migrant entrepreneurs in Taiwan and socio- economic functions of return-migrant entrepreneurship in Malang, East Java, *InTech eBooks*. Erişim adresi: <https://doi.org/10.5772/intechopen.72013>
- Yücedağ, G. (2020). Reflections of migration and migrant facts in German history. *Journal of Human Sciences*, 17(4), 947-966. <https://doi.org/10.14687/jhs.v17i4.6043>